PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 40 lir

Leto XX. Št. 109 (5792)

TRST, petek 8. maja 1964

KONFERENCA O TRGOVINI IN RAZVOJU V ŽENEVI

ZDA predlagajo ustanovitev komisije za mednarodno trgovino

Delegat ZDA je izjavil, da je to skrajna koncesija in da ZDA zavračajo sovjetski predlog - Posebni odbor predlaga, naj bi se sporazumeli o enotnem končnem dokumentu

ŽENEVA, 7. — Na svetovni konerenci o trgovini in razvoju je ameriška delegacija predložila načrt priporočila, naj bi ustanovili komisijo za mednarodno trgovino, razširili gospodarski in socialni svet OZN, sklenili sporazume z GATT, z namenom, da se razvije trgovina razvijajočih se držav.

Ameriški delegat Gardner je na tiskovni konferenci izjavil, da ameriški načrt, ki so ga ZDA predložile konferenci, skupno s Kanado, z Japonsko, Nizozemsko, Veliko Britanijo in Švedsko, predstavlja nedeljivo celoto. «To pomeni, je dejal Gardner, da gre za stališče, o katerem se ni moč pogajati in ki se tiče bodočih ustanov o trgovini.» Ameriški predstavnik je dodal, da ZDA odločno nasprotujejo ustanovitvi nove mednarodne organizacije o trgovini, kakor predlaga Sovjetska zveza. «Države NATO in Japonska plačujejo sedaj 80 do 85 odst. izdatkov za obstoječe organizacije. Nova organizacija bi pomenila za te države preveliko breme, ki bi šlo v škodo materialne pomoči, ki jo potrebujejo razvijajoče se države. Dalje je Gardner izjavil, da načrt, ki so ga ZDA predložile skupno z drugimi državami, predstavlja največ, kar ZDA lahko nudijo in kar so voljne nuditi.

Ameriški načrt priporoča sedem glavnih točk: 1. Občasnost konference: svetovna konferenca o trgovini in razvoju bi se morala sestati vsaka tri leta, da prouči vprašanja mednarodne trgovine kot glavni činitelj za gospodarski razvoj manj razvitih dežel. Glavna naloga konference bo spodbujati napredek revnih dežel s formulacijo načel in politike, ki naj težijo po razvoju trgovine med državami na enaki gospodarski ravni in med državami z različno ravnjo ali z različnimi gospodarskimi ali socialnimi sistemi. Periodična konferenca bi morala poleg tega pripraviti in priporočati ukrepe, ki naj praktično uresničijo sprejeta načela in sprejeto politiko.

2. Ustanovitev komisije za mednarodno trgovino, ki bi jo sestavljalo 34 članov, tako da se zagotovi pravično predstavništvo razvitim in razvijajočim se državam. Glavne naloge komisije bi bile: nadzorovati učinkovitost ukrepov, ki bi jih sprejela konferenca; proučevati, analizirati in pregledovati tendence na trgovinskem sektorju; proučevati in pregledovati poročila specializiranih podkomisij; ohraniti in razvijati odnose z drugimi organizacijami, ki obravnavajo podobne probleme; pripravljati priporočila za konferenco.

3. Odnosi z državami v GATT: glavni tajnik Združenih narodov bo moral iskati primerne sporazume z izvršnim tajnikom GATT, tako da bo ta predložil letna poročila o dejavnosti omenjenih držav gospodarskemu in socialnemu svetu, ta pa bi moral izročiti GATT pripombe in priporočila.

Ostale štiri točke ameriškega načrta govorijo o tajništvu konference, o odnosih z regionalnimi gospodarskimi komisijami, katerih delo bi se moralo vskladiti z delom mednarodne komisije za trgovino, in o udeležbi na konferenci. Glede zadnje točke poudarja načrt, da se bodo konference mogle udeležiti samo države članice OZN, specializiranih ustanov ali mednarodne agencije za atomsko energijo. Prav tako bodo samo te države lahko izvoljene za članice mednarodne komisije ali podkomisij, ki bi jih eventualno ustanovili.

Zahodne države in tudi Francija so ugodno sprejele ameriški predlog. Latinskoameriške države pa so predlog sprejele precej hladno. Te države bi hotele, če ne takoj, vsaj s časom doseči ustanovitev organizacije o trgovini. Socialistične delegacije in nekatere afriške in azijske delegacije pa izjavljajo, da je ameriški načrt nesprejemljiv.

Včeraj je bilo po več ko treh tednih spet plenarno zasedanje konference. Predloženo je bilo poročilo splošnega odbora konference, ki je imel doslej vrsto tajnih sej, na katerih so proučili poročila o delu glavnih odborov in razpravljali o končnih dokumentih konference.

Posebni odbor, v katerem so štirje predstavniki vzhodnih držav, 9 predstavnikov zahodnoevropskih, ZDA in držav Commonwealtha, 15 predstavnikov azijskih in afriških držav ter 6 predstavnikov Latinske Amerike, bo pripravil osnutke končnih dokumentov.

Splošni odbor priporoča, naj konferenca ob zaključku sprejme enoten dokument, ki bi bil splošen povzetek dela konference in bi formuliral načela v mednarodnih gospodarskih in trgovinskih odnosih, nadalje ukrepe in institucionalni mehanizem za uresničitev teh ukrepov ter program dela. Ta dokument bi podpisale vlade vseh udeleženih držav.

Na včerajšnji plenarni seji je govoril dr. Raul Prebisch. Posebej je spregovoril o dosedanjem delu konference, ki ga je v celoti pozitivno ocenil. Poudaril je, da morajo odbori posvetiti pozornost osrednjim vprašanjem, tako da bi jih lahko proučili pred plenarnimi sejami, ki se bodo začele konec meseca. Opozoril je na najvažnejše probleme. Dal je tudi nekatera praktična priporočila za čim bolj uspešno delo konference.

Na plenarni seji so poslušali tudi poročilo o delu pododbora, ki se ukvarja s problemi kontinentalnih držav. Poročilo posebej govori o njihovih specifičnih gospodarskih in trgovinskih problemih.

V tretjem odboru je bila predložena skupna resolucija Argentine, Cejlona, Cila, Ekvadora, Indije, Indonezije, Jugoslavije, Kolumbije, Mehike, Nigerije, Sirije, ZAR in ZDA o ukrepih, s katerimi bi se povečala finančna pomoč državam v razvoju in bi se zboljšali pogoji te pomoči kakor tudi o ukrepih za zboljšanje izvoza njihovih proizvodov ter uvoza kapitalnih dobrin in opreme za njihov pospešen gospodarski razvoj. Resolucija zlasti poudarja potrebo po povezavi mednarodnega financiranja z gospodarskimi plani držav v razvoju in se zavzema za konverzacijo velikih zunanjih dolgov nekaterih držav v razvoju.

Prof. Pauling o ogromnih zalogah jedrskega orožja

MEKSIKO, 7. — Ob stoletnici mehiške medicinske akademije je ameriški Nobelov nagrajenec za kemijo in za mir prof. Linus Pauling v svojem govoru izjavil, da je sedaj na svetu toliko jedrskih bomb, katerih skupna moč znaša 320.000 megaton, dočim so v drugi svetovni vojni uporabili samo šest megaton eksploziva, ki je povzročilo 40 milijonov mrtvih.

Pauling je dodal, da, če bi sedanje jedrske bombe uporabili, bi bilo vse človeštvo uničeno in razneslo bi tudi Zemljo, tako da bi «kak astronom z nekega oddaljenega planeta lahko rekel: «Eksplodirala je zvezda.»

BEJRUT, 7. — Libanonski list «Al Anuar» piše, da bodo kmalu razglasili federacijo med ZAR, Irakom, Alžirijo in Jemenom. Federacijo bodo po trditvah tega lista razglasili po sestanku med Nasserjem, Ben Belo, Salalom in Arefom v Kairu, ko se bodo zbrali ob proslavah zaključka prve faze graditve asuanskega jezu.

IZJAVE DUŠANA BLAGOJEVIĆA

Tesnejši stiki Jugoslavije z afriškimi državami

Jutri bo v Kairu sestanek veleposlanikov nevezanih držav - Odgovor Hruščova na Titove čestitke - Kdaj bo bonska vlada povrnila SFRJ škodo «tragične preteklosti»?

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Dušan Blagojević je na današnji tiskovni konferenci obvestil novinarje, da bo v maju in juniju misija dobre volje jugoslovanske vlade, ki jo bo vodil član izvršnega sveta Avdo Humo, obiskala nekatere države zahodne in srednje Afrike in s tem vrnila obisk državam, katerih delegacije so obiskale Jugoslavijo oziroma navezale prve stike.

Obisk misije dobre volje Jugoslavije je v s ladu z znano jugoslovansko politiko sodelovanja z vsemi državami, posebno z državami v razvoju.

V zvezi z dogodki na jugu Arabskega polotoka je Blagojević dejal, da poslabšanje položaja opozarja, da je nemogoče vzdržati sedanje stanje kolonialne dominacije na tem področju, ki je v nasprotju z interesi in željami narodov Adena in ostalih krajev tega področja in ki so tudi v nasprotju z resolucijo OZN.

Na zanimanje novinarjev o pripravah za novo konferenco nevezanih držav je zastopnik državnega tajništva povedal, da se bo 9 maja začelo v Kairu zasedanje stalnega odbora veleposlanikov, ki je bil ustanovljen na prvem sestanku veleposlanikov nevezanih držav v Kolombu. Naloga odbora je izvajanje sklepov konference v Kolombu in priprava znane konference voditeljev nevezanih držav.

Na vprašanje, kako komentira izjavo zahodnonemškega kancleja Erharda, da «Nemčija ni povzročila strahot, ki so se odigrale pod nacizmom», in da «mora obstajati pot za sporazum z vzhodnoevropskimi državami, ker je Nemčiji v svojih odnosih z zahodnimi državami uspelo poravnati škodo tragične preteklosti», je Dušan Blagojević izrazil upanje, da se bo bonska vlada po tej izjavi, ki jo Jugoslavija pozitivno ocenjuje, začela zboljševati sodelovanje tudi z Jugoslavijo, predvsem reševanje tistih vprašanj, ki spadajo v področje «poravnanja škode tragične preteklosti».

Uradni zastopnik državnega tajništva je nadalje obvestil novinarje, da je napovedani obisk podpredsednika belgijske vlade Spaaka zaradi njegove bolezni odložen in da se francoski senator Max Fleche te dni razgovarja v Beogradu z gospodarskimi in političnimi osebnostmi Jugoslavije o napredku gospodarskih odnosov med Francijo in Jugoslavijo in da se je v sedanjih stikih poudarila potreba hitrejšega povečanja jugoslovanskega izvoza in razširitve sodelovanja. Sodi se, da bi to prispevalo k dolgoročnemu in bolj uravnovešenemu razvoju jugoslovansko-francoskih gospodarskih odnosov.

Predsednik republike maršal Tito je danes dopoldne sprejel delegacijo finskih novinarjev, ki je na obisku v Jugoslaviji, in se z njo zadržal v daljšem prisrčnem razgovoru. Finske novinarje je sprejel tudi državni tajnik Koča Popović.

Hruščov se je brzojavno zahvalil predsedniku republike maršalu Titu za njegovo čestitko ob rojstnem dnevu. Hruščov izraža prepričanje, da se bodo prijateljski odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo nadalje razvijali in krepili v interesu narodov obeh držav, socializma in komunizma in v interesu ohranitve miru na svetu. Hruščov želi dobro zdravje in mnogo let srečnega življenja predsedniku republike, a bratskim jugoslovanskim narodom velike uspehe pri graditvi socializma.

B. B.

Kritika de Gaullove politike na kongresu stranke MRP

Struja mladih v stranki predlaga ustanovitev nove politične sile

PARIZ, 7. — Danes se je v Toquetu začel 21. kongres MRP, za katerega vlada veliko zanimanje spričo različnih tendenc, ki se pojavljajo v stranki glede odnosov do golistične politike.

Stališče mladih je obrazložil njihov tajnik Jean Mastias, ki je podal prvo poročilo. Kritiziral je stališče, ki ga je zavzel Maurice Schumann med zadnjo parlamentarno debato o zunanji politiki. Obsodil je dejstvo, da «se v eni in isti stranki pojavljajo protislovna stališča». Izjavil je, da so mladi proti golističnemu monopolu in proti politiki lažne veličine, toda tudi proti vsem konservativizmom in proti brezplodnim igram opozicije. Mastias se je izrekel za ustanovitev nove politične sile, ki ji je dal ime «La force de proposition» in je poudaril, da se vprašanje laicizma, ki še muči Francijo, zdi mlajšim od 35 let povsem postransko in rešljivo.

Popoldne je podal poročilo o gospodarskem in socialnem položaju bivši poslanec Maurice Blin, ki je izjavil, da gospodarski položaj Francije sicer ni slab, toda «ne opravičuje niti včerajšnjega navdušenja in tudi ne današnjih biltenov o zmagi».

Govornik je dejal, da zaostritev svetovnega gospodarskega tekmovanja narekuje odločne napore glede investicij. To bo mogoče, če bo Francija vodila politiko sredstev, s katerimi razpolaga, toda do sedaj ni še šla na to pot.

Zatem je govornik izjavil, da gospodarski razmah «ne bo imel smisla, dokler se ne bo delala razlika med dostojanstvom delavcev in procvitom podjetij». Poudaril je, da v francoskem gospodarskem in socialnem položaju prevladujejo trije problemi: zaostritev mednarodne konkurence, nujnost razvoja francoske družbe, «ki narekuje politični oblasti jasno dolžnost, ki se sedaj ne spoštuje dovolj», in socialna plat, ki odraža trojne zahteve: «spoštovanje tradicije socialne pravičnosti, ki je vedno živa; naraščajoča potreba odgovornosti v gospodarstvu; spomin na neki zgled, ki bi se hotel dati svetu».

Po mnenju govornika je vlada v veliki meri odgovorna za zvišanje cen, ker je «vse leto 1962 z očitnimi in volilnimi nameni poživljala ozračje navdušenja, ki je vsakomur dopuščalo domnevo, da je vse mogoče in takoj». Kar se tiče stabilizacijskega načrta «z izumetničenim postopkom in s trhlimi rezultati», ga ne bo moč uresničiti, če se ne bo gospodarstvo ozdravilo s ponovnimi investicijami.

V zvezi s skupnim tržiščem je govornik obžaloval «prepad, ki se je pred dvema letoma skopal med politiko pospešnega zniževanja carin, ki je prišlo mnogo predčasno, kakor je bilo predvideno, in politiko pospešenega zniževanja cabud, s katerimi države danes lahko nadzorujejo potek svojega gospodarstva». «Seveda, je dodal, francoska vlada pravi, da želi, naj bi države uskladile svojo politiko. Toda dejansko dela po svoji glavi in skuša predvsem zmešati ali presenetiti.»

Končno je govornik ostro kritiziral dejstvo, da ni bilo z ničemer moč ovirati ogromnih vojaških naporov, «glede katerih so skrbno pazili, da niso vključili zadevnih izdatkov in zapadlosti v gospodarski načrt». Obsodil je tudi dejstvo, da zagovorniki udarne sile, «ki so očitno v zadregi zaradi strateške nesmiselnosti», zatrjujejo, da bo vojaško raziskovanje, tudi prenagljeno, t. j. povezano z ogromnimi stroški, konec koncev pripomoglo k napredovanju industrije».

Jutri bodo na kongresu diskutirali o tem poročilu, zatem pa bo govoril glavni tajnik Fontanet, ki bo začel debato o splošni politiki.

Predsednik sovjetske vlade Hruščov je odpotoval na obisk v Kairo. Slika ga kaže na ladji «Armenia» v Odesi. Ladja «Armenia» je danes ob 10.45 plula skozi Bospor. Nadaljevala pot, ne da bi se ustavila. Po še nepotrjenih govoricah, ni izključeno, da se bo ladja ustavila na Cipru, da se oskrbi z gorivom, ne da bi Hruščov stopil na kopno

Kolonialna vojna na Arabskem polotoku

NEW YORK, 7. — Odbor Združenih narodov proti kolonializmu je sklenil znova začeti razpravo o položaju v Adenu; začela se bo jutri. Zahtevo je postavil iraški delegat, ki je izjavil, da je na meji med Jemenom in Južnoarabsko zvezo prava kolonialna vojna, ki jo vodi Velika Britanija. Dodal je, da so nekatere države odbora pripravljene predložiti resolucijo o tej zadevi.

Britanski predstavnik je odgovoril, da spopadi na področju Radfana niso novi, temveč da gre za incidente, o katerih so govorili že v preteklosti in ki sta jih povzročila Jemen in ZAR. Dodal je, da nikakor ni potrebno znova obravnavati to vprašanje, vendar pa ne nasprotuje sprejemu zadeve na dnevni red. Debate se bo udeležil tudi jemenski predstavnik, čeprav Jemen ni član tega odbora.

Smrt 44 oseb pri letalski nesreči

Letalo je iz neznanih vzrokov eksplodiralo v zraku

CONCORD (Kalifornija), 7. — Dvomotorno letalo družbe «Pacific Airlines» se je danes zrušilo vzhodno od Danvilla. Pri nesreči je zgubilo življenje 44 oseb, in sicer 40 potnikov, trije člani posadke in en opazovalec zvezne ustanove za letalstvo. Neki očividec je izjavil, da je letalo eksplodiralo v zraku. Razbitine letala so raztresene več sto metrov naokoli. Do sedaj niso mogli identificirati nobenega mrliča.

Ugotovili so, da je pilot ponesrečenca letala skušal nekaj sporočiti po radiu nadzorstvenemu stolpu v San Franciscu, kjer je imel pristati devet minut pozneje. Toda njegova oddaja je bila nejasna. To je potrdil tudi pilot nekega drugega letala, ki je letalo nad ponesrečenim letalom in ki je poslušal nejasne besede sporočila ter je čez nekaj trenutkov opazil oblak dima. Vse priče izjavljajo, da so slišale močno eksplozijo, ki je popolnoma raznesla letalo.

LONDON, 7. — Preteklo noč je v vzhodni Angliji treščilo na tla vojaško letalo in se vnelo. Pri tem je zgubilo življenje pet članov posadke.

Močan potres na Japonskem in v Tanganjiki

TOKIO, 7. — V današnjih prvih jutranjih urah je bil na severnem Japonskem močan potres, ki pa ni povzročil žrtev in tudi ne velike škode. Potres je povzročil prekinitev električnega toka v nekaterih mestih. Razbile so se tudi šipe po oknih. Meteorološke postaje so opozorile prebivalstvo pred ogromnimi valovi, ki so nastali zaradi potresa in ki so dosegli višino petih metrov. Računajo, da je bil epicenter potresa v Tihem oceanu.

Močan potres so davi čutili tudi na obširnem področju srednje in vzhodne Afrike, ki zajema Kenijo, Tanganjiko in Ugando. Potres je trajal deset sekund. Povzročil je mnogo strahu med mestnim prebivalstvom, ki je zbežalo na ulice. Ni bilo žrtev in tudi ne škode.

V severni Tanganjiki je bil potres izredno močan. Ena oseba je zgubila življenje, 20 pa je bilo ranjenih. Na stotine ljudi je brez strehe. Organizirali so pomoč s pošiljanjem šotorov, hrane, oblačil in gradbenega materiala. Zelo močno so potres čutili v prestolnici Najrobiju. Bojijo se novega močnega potresa v tem mestu.

Agencija Tass javlja iz Moskve, da je seizmološki zavod v Moskvi registriral davi dva močna potresna sunka: prvega s središčem v Indijskem oceanu v bližini obale Ekvatorialne Afrike, drugega pa s središčem na Japonskem.

Tudi seizmološki zavod v Uppsali na Švedskem je registriral davi dva potresna sunka. Prav tako so dva potresna sunka registrirali seizmološki zavodi v nekaterih mestih Italije.

SEGNI PREJEL VČERAJ V AACHENU NAGRADO «KARLA VELIKEGA»

«Združena Evropa pomeni za nas učinkovito orodje pomirjenja»

Minister Preti zatrjuje, da se konjunktura bliža kraju - La Malfa ponovno poudarja nujnost sodelovanja sindikatov pri politiki gospodarskega načrtovanja - Longo v Tolmeču - 16. t. m. seja vodstva KPI

RIM, 7. — Predsedniku republike Segniju so danes podelili v prestolni dvorani na magistratu v Aachenu, v kateri so kronali 32 nemških kraljev, mednarodno nagrado «Karla Velikega», s katero so odlikovali do danes že 12 odličnih osebnosti, ki so si pridobile posebne zasluge za združitev Evrope.

Po govoru aachenskega župana Heuscha je povzel besedo zvezni podkancler Mende, ki je poudaril med drugim, da z geopolitičnega in zgodovinsko kulturnega gledišča spada k Evropi tudi srednja in vzhodna Evropa in da je Evropa, kakor se je izoblikovala v stoletjih, danes razdeljena, ker je razdeljena Nemčija. «Združitev Nemčije pa bo mogoča le z ustanovitvijo večje Evrope; stabilnost Evrope pa bomo dosegli le takrat, ko bomo vzpostavili trdnejše stike z vzhodnimi narodi in državami; smoter Evrope ne sme biti njena notranja avtarkija, ampak mora biti odprta navzven in predstavljati most med vsemi Evropejci.»

Po slovesni izročitvi diplome in odlikovanja pa je Segni dejal v svojem govoru med drugim, da «združena Evropa ne pomeni za nas Evropejce, ki pripadamo isti civilizaciji, materialne skladnosti raznih držav, ampak ustanovitev političnega, gospodarskega in socialnega telesa z enotno civilizacijo: združitev v svobodi, pravičnosti, redu in napredku — materialna in hkrati moralna sila, ki more zagotoviti svojo varnost, toda odprta za zunanji svet, predvsem pa učinkovito orodje pomirjenja».

Incidentov ni bilo. Uprava hotela «Quellenhof», kjer je stanoval Segni s svojim spremstvom, je prejela anonimen telefonski poziv, ki je napovedoval skorajšnjo eksplozijo bombe, toda preiskava je ugotovila, da je šlo le za potegavščino. V javnem parku je bilo napovedano protestno zborovanja «južnotirolskega delavskega krožka» iz Aachena, na katerem je govoril Ribbentropov polbrat grof Wolfgang von Welsperg, in katerega se je udeležilo nekaj več kot sto oseb, južnih Tirolcev pa je bilo kvečjemu deset. Podobne letake, kot so jih raztrosili včeraj v Aachenu, so raztrosili tudi v Innsbrucku.

Segni se je vrnil z letalom na letališče Ciampino danes ob 20,17.

Od številnih govorov, ki so jih vidnejše politične osebnosti imele v raznih krajih dežele, naj navedemo le govor ministra Pretija v Teramu, govor La Malfe v istem mestu in govor Longa v Tolmeču.

Preti je govoril na glavnem trgu in dejal med drugim, da je zaskrbljenost zaradi političnega položaja pretirana; da je ta zaskrbljenost posledica «dobro organizirane propagandistične kampanje gospodarske in politične desnice, ki vidi v vladi levega centra sovražnika, ki ga je treba poraziti. Desnica ve prav dobro, da bi dokončno uveljavljenje politike levega centra pomenilo njen poraz, in se je zato vrgla v polemiko z izredno zagrizenostjo». Minister je zatrdil, da se je višanje cen znatno ublažilo in da je to prvi znak zaupanja in večje stabilnosti. Tudi konjunktura se bliža svojemu zaključku, položaj pa se bo dokončno stabiliziral z gospodarskim načrtovanjem, ki je «temeljna obveza Morove vlade».

La Malfa pa, ki je govoril na sestanku članov PRI, je poudaril med drugim, da stranke levega centra hočejo uveljaviti politiko gospodarskega načrtovanja, da bi rešili na racionalen način vprašanja gospodarskega razvoja, zaostalih področij, in da bi delavcem zagotovili stalnejšo zaposlitev in postopno vedno boljše življenjske pogoje. Politika gospodarskega načrtovanja pa more doseči vse svoje smotre, je nadaljeval La Malfa, če bodo za tako politiko zastavili vse svoje sile tudi delavci in njihovi sindikati: «Delavci se morajo prepričati, da se v moderni demokratični družbi ne brani stalnost zaposlitve, kupna moč mezd in progresivno izboljšanje življenjske ravni samo v podjetju ali na gospodarskem sektorju, kjer se dela, ampak se branijo okrog mize, kjer se odloča o gospodarskem načrtovanju, kjer je moč doseči rešitev teh vprašanj v celotnem pogledu nanje.... Čas je, da delavci razpravljajo po svojih organizacijah o teh vprašanjih nasproti vladi in delodajalcem, in naj ne pričakujejo vsega od sindikalnih borb v podjetju, ali na nekem sektorju, ali od vladne politike.»

Namestnik tajnika KPI Longo je govoril danes v Tolmeču. Med drugim je izjavil: «Ne moremo reči, da bi socialisti bili resnično za uveljavljanje dosledne avtonomne in napredne deželne politike. Da bi mogli sodelovati s KD v vladi levega centra, so sprejeli vse pogoje, ki jih je stavila KD; tudi pogoj, da morajo deželne vlade, ki se bodo sestavile, biti 'homogene' s formulo centralne vlade, zavrnivši vsakršno obliko sodelovanja s komunisti. Toda brez komunistov se ne napreduje po poti obnove in demokracije. To je dokazala in dokazuje vsak dan izkušnja teh mesecev vladnega sodelovanja socialistov s KD. Kaj morejo socialistični ministri prikazati aktivnega v tem svojem sodelovanju? Nič, absolutno nič; nasprotno, privoliti so morali v nova izsiljevanja in nova vsiljevanja KD.»

16. t. m. se bo sestalo vodstvo KPI, kateremu bodo Ingrao, Berlinguer in Colombi poročali o razgovorih, ki so jih imeli v Moskvi z voditelji KP SZ v zvezi s sovjetsko - kitajskim ideološkim sporom in z morebitnim sklicanjem konference komunističnih strank.

Fulbrightovo posredovanje v Atenah in Ankari

Novi manevri turške vojne mornarice

ANKARA, 7. — Ameriški senator Fulbright, posebni Johnsonov odposlanec v zvezi s Ciprom, je prišel danes iz Aten v Ankaro, kjer je imel nocoj razgovor s predsednikom turške vlade Inönujem in z zunanjim ministrom Erkinom.

Ob prihodu v Ankaro je Fulbright izjavil, da ne misli predlagati nobene rešitve, temveč da ga je predsednik Johnson poslal na informativno potovanje. Na vprašanje, ali se mislijo ZDA vmešavati v ciprsko zadevo, je Fulbright odgovoril, da je zadeva sedaj pred OZN in da bo ta po svojem posredovalcu našla rešitev.

Sinoči se je Fulbright razgovarjal v Atenah s predsednikom grške vlade Papandreujem, kateremu je izročil pismo predsednika Johnsona. Ameriški predsednik izreka prepričanje, da bo Papandreu zastavil ves svoj vpliv, da pride do pravične in častne rešitve ciprskega spora.

Po razgovoru je Fulbright izjavil, da še proučuje grško-turške odnose in da ni prišel še do nobenega zaključka.

Papandreu pa je izjavil, da niti Fulbright in nihče drugi ni predlagal sestanka med njim in Inönujem. Dodal je, da bi bila grška vlada zadovoljna, če bi imela možnost stopiti v stik z drugimi važnimi osebnostmi, ki imajo enak ugled kakor senator Fulbright

V zvezi z izjavami Inönuja, da je Turčija razočarana nad Grčijo in Makariosom, je Papandreu izjavil: «Izrazil sem svoje nezadovoljstvo s to izjavo. Grčija ni prekršila nobene obljube. Naša politika je bila in je pomirjenje na otoku, in Makarios je obljubil, da bo to tudi njegova politika.»

Papandreu je ponovno zavrnil predlog za razdelitev Cipra in izjavil, da je nekaj takega nesprejemljivo. Dodal je, da, če bo poslanstvo posredovalcev propadlo, bo ostala odprta samo ena mirna pot: priziv na OZN. Končno je Papandreu izjavil, da Grčija ni nikoli izzivala Turčije, pač pa je s turške strani prišla cela vrsta izzivanj in samovoljnih dejanj. Na neko drugo vprašanje je Papandreu odgovoril, da NATO nima nobene pravice vmešavati se v ciprske zadeve, ker Ciper ni član atlantskega zavezništva.

Medtem je turško ministrstvo za obrambo sporočilo, da so enote turške mornarice znova začele vrsto manevrov v vodah pred Aleksandreto. Pri manevrih sodeluje tudi vojaško letalstvo. Jutri se bodo pridružile tudi prevozne ladje, na katerih so oddelki vojakov.

Poveljstvo OZN na Cipru je sporočilo, da je pri spopadih od 27. marca (ko se je začela dejavnost sil OZN) do 27. aprila zgubilo na Cipru življenje 14 ciprskih Turkov in 7 ciprskih Grkov. Ranjenih je bilo skupno 288 oseb. Danes je na otoku mirno, v Nikoziji pa je zelo napeto in tu pa tam se je slišalo streljanje.

Ciprski delegat v OZN je poslal tajniku U Tantu pismo, v katerem zavrača kritiko zaradi napada ciprskih varnostnih sil na turške položaje okoli gradu Sv. Hilariona. Ciprska vlada pravi, da je šlo za zakonito operacijo, s katero naj bi vzpostavitili normalnost na tem področju, ki ga ogrožajo turški uporniki in teroristi.

Predstavnik atenske vlade je nocoj izjavil, da Grčija noče priključitve Cipra, temveč hoče samo, naj otok uživa pravo neodvisnost brez ovir. Dodal je, da je tajnik NATO Stikker med svojim obiskom v Atenah izjavil, da NATO se ne bi na noben način vmešala v morebitni spopad med Grčijo in Turčijo.

Velike poplave v Braziliji zaradi porušenega jezu

RIO DE JANEIRO, 7. — V vsej dolini Ceara-Mirim, ki je glavno področje, kjer se prideluje sladkorni trs, v državi Rio Grande do Norte, so nastale velike poplave, ker se je porušil jez blizu mesta Taipu. Voda je popolnoma pokrila mesto Taipu in Ceara-Mirim. Po prvih podatkih je poplavljenih približno šest tisoč hektarov zemlje, kjer povečini raste sladkorni trs. Voda je odnesla 150 metrov dolg most, ki povezuje Natal z mestoma Angicos in Macau, zaradi česar je bil pretrgan železniški promet.

Tehniki, ki vodijo akcijo za pomoč prizadetemu prebivalstvu, so mnenja, da bo treba šest mesecev za popravilo jezu. Po prvih računih znaša škoda več milijard kruzerosov.

DANES

Za začetek nič kaj spodbuden podatek Nobelovega nagrajenca, slavnega profesorja Paulinga: skupna moč vseh atomskih bomb na svetu znaša 320.000 megaton in če bi jih vse uporabili, bi bilo uničeno vse človeštvo in tudi Zemljo bi raznesle, tako da bi kak astronom s kakega oddaljenega planeta lahko rekel: «Eksplodirala je zvezda.» V drugi svetovni vojni so uporabili samo šest megaton eksploziva, ki je povzročilo 40 milijonov mrtvih...

Naslednja novica pa je še neuradna, ker jo je sporočil le neki libanonski list, ki je zapisal, da bodo kmalu razglasili federacijo med ZAR, Irakom, Alžirijo in Jemenom. — Irak je v odboru OZN proti kolonializmu zahteval, naj se znova začne razprava o položaju v Adenu, ker je na meji med Jemenom in Južnoarabsko zvezo prava kolonialna vojna, ki jo vodi Velika Britanija. Razprava se bo začela danes. Predsednik britanske vlade pa je včeraj izjavil, da mora «ščititi prijatelje, s katerimi smo povezani z obveznostmi, ki izhajajo iz pogodb», ter da «položaj na Srednjem vzhodu ni odvisen samo od britanske dobre volje.»

Tudi včeraj je bilo na Cipru in le v Nikoziji je še zelo napeto, ker se tu pa tam sliši streljanje, medtem ko so enote turške mornarice zopet začele manevre pred Aleksandreto. Johnsonov odposlanec sentator Fulbright, ki se je predsinočnjim razgovarjal v Atenah s predsednikom Papandreujem in mu izročil Johnsonovo pismo, v katerem predsednik želi pravično in častno rešitev ciprskega spora, se je sinoči v Ankari sestal s predsednikom Inönujem. Senator je izjavil, da še ni prišel do nobenega zaključka ter da nima namena predlagati kakršno koli rešitev. Papandreu je vnovič zavrnil predlog za razdelitev otoka ter poudaril, da NATO nima nobene pravice vmešavanja v ciprske zadeve, ker Ciper ni član atlantskega zavezništva. Ni izključeno, da se bo sovjetska ladja «Armenija», na kateri potuje Hruščov v ZAR, ustavila tudi na Cipru, da se oskrbi z gorivom, ne da bi Hruščov stopil na kopno.

V Ženevi je ameriška delegacija na konferenci o trgovini in razvoju predložila načrt o ustanovitvi komisije za mednarodno trgovino, sodelovanju z gospodarskim in socialnim svetom OZN in sklenitvi sporazuma z GATT, da bi se ravzila trgovina z razvijajočimi se državami. Toda delegacije socialističnih ter nekaterih afriških in azijskih držav so načrt zavrnile, latinsko-ameriške države so ga sprejele precej hladno, zahodne države s Francijo vred pa ugodno.

Britanski vladni predsednik Home je včeraj izjavil, da bo njegova vlada podprla države določenega dela sveta, če bodo hotele postati brezatomsko področje ter da to velja tudi za Srednji vzhod s pripombo, «da gre za neodvisne države, ki lahko same sprejmejo odločitve.»

Alžirski predsednik Ben Bela je po obisku v SZ prispel včeraj na uraden obisk v Sofiji. Delegacija vzhodnonemške vlade in komunistične stranke pa je prišla na obisk v Budimpešto z Ulbrichtom na čelu.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 21.5, najnižja 12.8, ob 19. uri 18.5; zračni tlak 1018.6 pada, veter severozahodnik 9 km, vlage 63 odstotkov, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 17.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 8. maja
Mihael
Sonce vzide ob 4.43 in zatone ob 19.21. Dolžina dneva 14.38. Luna vzide ob 3.22 in zatone ob 15.02
Jutri, SOBOTA, 9. maja
Gregor

DANES SE ZAKLJUČIJO VOLILNA ZBOROVANJA

Včerajšnji glavni govorniki: Moro De Martino, Vecchietti in Reale

Danes bo za KPI zaključil volilno kampanjo poslanec Amendola
Poslanec Luzzatto (PSIUP) o zakonskem predlogu za zaščito manjšin

Skoraj vse stranke so izkoristile včerajšnji praznik za pospešitev volilne kampanje, ki je tudi zaradi navzočnosti njihovih «vrhov» dosegla vrhunec. Seveda bo tudi današnji, to je zadnji dan volilne kampanje, zelo živahen, nakar se bodo jutri volivci oddahnili.

Včeraj so med drugimi govorili predsednik vlade Moro za KD, tajnik PSI De Martino, minister Reale (PRI) in tajnik PSIUP Vecchietti. Danes pa bodo imeli osrednje zborovanje komunisti z govorom člana vodstva poslanca Amendole.

Predsednik vlade Moro je govoril v kinu «Nazionale», pri čemer se je deželnih volitev dotaknil le bolj mimogrede, saj je bil njegov govor namenjen pravzaprav vsej italijanski javnosti. Poudaril je namreč, da sta sedaj v ospredju dve glavni nalogi: zagotovitev in ohranitev demokracije in svobode ter rešitev važnih socialnih in gospodarskih vprašanj. To je bil stržen njegovega govora, ki je bil sicer precej abstrakten in docela umljiv le tistim, ki se dobro spoznajo na struje in strujice v stranki. Tudi v svojem včerajšnjem govoru je Moro zaslužil naziv «subtilnega doktorja», saj ni v svojem zagovarjanju levega centra in sodelovanja s socialisti niti enkrat uporabil besed socialisti in levi center, čeprav bi bilo to mnogo bolj preprosto in neposredno. Vsak govornik ima pač svoj slog in če je Moro v svojem govorništvu nekam preveč pretanjen in zavit, pa mu je treba šteti v dobro, da ni retoričen, kar je v tej deželi splošna bolezen ali slabost.

V začetku govora je Moro dejal, da se je uresničenje dežele zavleklo zaradi zaskrbljenosti glede političnega položaja na tem obmejnem področju. Toda sedaj ni več nobenega vzroka za zaskrbljenost tudi zato, ker KD zaupa v čut odgovornosti tukajšnjega prebivalstva in v njegovo predanost državi. Ustanovitev dežele izpolnjuje ustavno obveznost in resnični demokrati ne morejo zagovarjati strogo centralizirane države. Seveda pa je treba uresničevati avtonomistično ureditev postopno, ob demokratični varnosti in zajamčenem socialnem napredku. Moro je tudi zavrnil razne očitke in dejal, da je KD vedno ohranila pri svoji dejavnosti kontinuiteto, hkrati pa težila za tem, da ne pride v državi do vertikalnega preloma, tako da bi si stali nasproti samo skrajna desnica in skrajna levica; težila je torej vedno proti skrajni zaostritvi politične borbe. Zato se je vedno trudila, da bi razširila krog svojih sodelavcev in ko so dozoreli pogoji, je raztegnila svoje delovanje tako, da bi se tudi množice delovnih ljudi po svojih zastopnikih vključile v vlado in s tem pripomogle k učinkoviti obrambi demokracije.

Ta politika je seveda naletela na odpor in po njegovem mnenju tudi na zlobno polemiko, pri čemer se njeni nasprotniki okoriščajo z resnim in zapletenim položajem. Državljani pa morajo te težave razumeti in prispevati s čutom odgovornosti, da se odstranijo, saj ni nikoli šlo brez žrtev. In žrtve so potrebne, da se ustvari takšna družba, ki jo je nakazala republiška ustava.

Za PSI je včeraj dopoldne govoril na Trgu Goldoni tajnik stranke poslanec De Martino. Uvodoma je govoril o važnosti nove politike v deželi Furlaniji - Julijski krajini, saj ne zadostujejo samo dobri zakoni in ustrezen deželni statut, temveč bo napredek v deželi odvisen predvsem od sil, ki ga bodo lahko omogočile.

Volitve — je dejal govornik — imajo tudi vsedržavni pomen, ko preživljamo delikatno in težavno razdobje. Težave izkorišča desnica, ki je mobilizirala vse svoje sile, da bi preprečila, da se uresničijo reforme, ki so osnova programa vlade levega centra. Desnica pravi, da so težave posledica napak levega centra in njegovih napačnih reform. Toda za desnico so vse reforme napačne, razen ene same, da bi proizvedli dovolj pasov, s katerimi bi si delavci stisnili pasove in s čimer bi omogočili bogatašem brez težav prebroditi krizo, ki je tipična za kapitalizem. V tej zvezi je govornik polemiziral tudi s komunisti in dejal, da bi brez socialistov v vladi bil položaj za delavce še mnogo težji.

Reforme so nujne, da se premoste sedanje težave in da se odstranijo razlogi zanje. Zato je stranka sklenila, da se naredi ob koncu junija bilanca rezultatov vlade levega centra, da se ugotovi, kakšni so bili ti rezultati in kakšne so prespektive. Za PSI ima odločilno vlogo odobritev reforme za kmečke pogodbe pred poletjem in razprava o deželnem zakonu, kot perspektiva pa vladna odobritev urbanističnega zakona, sestava gospodarskega načrta in rezultati demokristjanskega kongresa.

De Martino je nadaljeval svoj govor z ugotovitvijo, da je v Trstu nujno potrebno govoriti tudi o pomembnih vprašanjih mednarodne politike. Socialisti so prvenstveno zainteresirani, da se pospeši proces mednarodnega pomirjenja. Naši odnosi z bližnjo Jugoslavijo so dobri, toda treba jih je še utrditi in s tem pokazati, kako je mogoče dobro sožitje med deželama, ki sta bili v preteklosti sprti zaradi fašizma. Zapad ne sme tudi izgubiti priložnosti, da v sporu med SZ in Kitajsko ne podpre pomirjevalnih pozicij Hruščova, ko je treba istočasno odstraniti razloge, ki pomagajo k utrjevanju sedanjih kitajskih stališč. Svoja izvajanja je De Martino zaključil s pozivom k enotnosti delovnih ljudi.

Lista slovenske skupnosti je imela včeraj zborovanja v Boljuncu, pri Sv. Ivanu, v Škednju, na Konkonelu, pri Sv. M. Magdaleni, na Katinari, v Stramarju, v Prebenegu, v Lonjerju, v Trebčah, na Kontovelu, na Proseku, v Križu in v Nabrežini. Govorili so dr. Škerk, Saša Rudolf, Marjan Metlika, Drago Štoka, Mljač in drugi. Zavzemali so se za pravice naše manjšine, ki jih mora zaščititi tudi dežela, čeprav krščanski demokratje govorijo, da se dežela ne bo ukvarjala z manjšinskimi vprašanji. Govorniki so tudi poudarjali, da mora država zaščititi pravice slovenske skupnosti s posebnim zakonom o zaščiti slovenske manjšine. Zakon mora veljati za vse Slovence v novi deželi. V tej zvezi so omenjali telegramsko pismo, ki ga je LSS poslala predsedniku vlade.

Za PSIUP je včeraj govoril na Trgu Goldoni njen osrednji tajnik Vecchietti, ki je v glavnem ostro polemiziral z vodstvom PSI. V začetku je dejal, da bodo imele deželne volitve velik pomen za vso državo, saj bodo volivci pri oddajanju svojega glasu nujno upoštevali izkušnje iz teh mesecev vlade levega centra z udeležbo socialistov. Po domače povedano, je Vecchietti obtožil socialiste, da so šli pravzaprav po kostanj v ogenj za demokristjane, katerim služijo predvsem za kritje. Sedanja vlada pa naj bi s svojo politiko predvsem podprla monopolistične in nazadnjaške kroge, ki imajo nanjo nekako hipoteko. Vecchietti je tudi ožigosal notranje strujanje v KD, kjer razni voditelji prevračajo kozolce, saj so se sedaj na primer izrekli za levi center ljudje kot Andreotti in Pella, medtem ko mu nasprotuje Fanfani.

Vecchietti je obravnaval tudi napredovanje socialističnih sil po svetu ter pri tem tudi dvakrat omenil Jugoslavijo.

O stališču PSIUP do vprašanj slovenske manjšine pa nam je poslanec Lucio Luzzatto, predsednik parlamentarne skupine PSIUP, med drugim dejal:

Mi smo se vedno in se bomo vedno borili za zaščito manjšinskih pravic zlasti pa v Furlaniji-Julijski krajini. V deželi obstaja vprašanje pravice prebivalstva slovenskega jezika, ozemeljsko določenega. Mi smo se zavzemali za rešitev tega vprašanja že takoj po osvoboditvi, ko smo razpravljali o ustavnih vprašanjih v posebni študijski komisiji na ministrstvu za konstituanto. Zaključke je objavilo ministrstvo v knjigi, kjer je tudi moje poročilo o vprašanju jezikovnih manjšin....

Sedaj bodo morali deželni organi, ki bodo izvoljeni, opraviti svojo dolžnost in zastopati interese vsega prebivalstva, vštevši interese jezikovnih manjšin. Uresničenje manjšinskih pravic ni zadeva, ki se tiče le manjšin samih: gre za načelno vprašanje demokracije, spoštovanja osnovnih ustavnih pravic ter sožitja in sodelovanja prebivalstva dežele. Case fašističnega preganjanja je treba pokopati in preprečiti za zmerom.

Na vprašanje, ali so se načeli tudi posebni problemi razen deželnega statuta, je Luzzatto odvrnil:

Seveda! Mi smo že v zadnji zakonodajni dobi predložili zakonski načrt o zaščiti manjšin ter smo ga ponovno predložili tudi sedaj. Prva podpisnika tega načrta sva jaz in Lelio Basso. V njem je zapopaden predlog o ukinitvi absurdnega drugega in tretjega odstavka člena 137 karezenskega postopnika, s katerim je s kazenskimi sankcijami vsiljena uporaba italijanskega jezika, medtem ko povsod drugje sodni postopek dopušča uporabo tolmača z navadno zahtevo prizadetega brez vsakršnih poizvedb. Tako predpisujeta deželna statuta na Tridentinskem-Gornjem Poadižju in v Dolini Aosta. Tako ostaja stara norma, ki so jo uvedli fašisti, veljavna le v škodo državljanov slovenskega jezika v tej deželi. Pri tem ni niti treba spominjati odloka tržaškega sodišča od 9. decembra 1961, ki je tu dobro znan, in ki sem ga omenil v poslanski zbornici.

Luzzatto je še povedal, da je KD zavrnila razpravo o tem zakonskem načrtu.

Na Goldonijevem trgu je včeraj popoldne ob 17. uri govoril za republikansko stranko (PRI) pravosodni minister posl. Reale, ki je polemiziral s komunisti in še prav posebej z desnico in v glavnem z liberalci. Med drugim je minister Reale dejal, da so se liberalci in misovci krčevito borili proti ustanovitvi avtonomne dežele s posebnim statutom, a danes zahtevajo, naj volivci oddajo svoj glas prav njim. To pa delajo ne zato, da bi avtonomno deželo okrepili, temveč da bi jo uničili.

BLIŽA SE ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA

Včeraj zaključne šolske prireditve v Križu, v Šempolaju in v Rojanu

Povsod so se slovenski malčki dobro odrezali, priznanje pa zaslužijo tudi njihovi učitelji

Šolsko leto se bliža svojemu koncu, na kar nas opominjajo tudi zaključne šolske prireditve, ki so zdaj na sporedu. Tako smo imeli včeraj na Tržaškem kar tri šolske prireditve, ker je bil pač praznik in s tem lepša priložnost, da so starši lahko gledali in poslušali svoje otroke na odru.

Učiteljski zbor slovenske osnovne šole v Križu je pripravil lepo uspelo zaključno šolsko prireditev, na kateri je nastopilo več kot 40 učencev. Na oder so postavili Goljevo petdejanko «Princeska in pastirček». Da je igra dobro uspela, gre seveda pohvala poleg učencem tudi vsem učiteljem, posebno pa učiteljici g. Mariji Mislej, ki je igro režirala. Tudi kulise so sami pripravili, medtem ko so si nekatere kostume sposodili pri gledališču, ostale pa so matere z velikim veseljem pomagale pripraviti. Pohvaliti je treba vse nastopajoče, ker so se vsi, od prvega do zadnjega, prav dobro odrezali na odru. Posebno pa moramo omeniti igralce glavnih vlog, in sicer Marizo Sedmak v vlogi princeze, Borisa Košuto v vlogi Boštjana, Borisa Tretjaka kot graščaka, Eriko Košuto kot guvernantko, Livija Caharijo kot kuharja, Ivico Sedmak kot tetko in Miloša Košuto v vlogi Pepčka.

Dvorana je bila nabito polna staršev in vaščanov, ki so se v velikem številu odzvali vabilu ter zadovoljni po končani prireditvi vrnili domov, ker so videli in slišali svoje malčke, ki so poleg vsakdanjega učenja tako dobro in pridno naštudirali tudi vloge v tej igri.

V Šempolaju so včeraj popoldne pripravili veselo presenečenje. Z včerajšnjo šolsko prireditvijo so šempolajski otroci pokazali, da znajo biti pridni tudi na odru. Ob začetku prireditve je učenka petega razreda Milena Pernarčič v imenu svojih sošolcev pozdravila vse prisotne, ki so se odzvali v velikem številu, saj je bil hodnik osnovne šole, ki je bil v ta namen spremenjen v dvorano, nabito poln.

Najprej je otroški šolski zbor zapel pesmi «Pridi Gorenjc», «Lahko noč», «Naša putka», «Kuharica», «Ježek» in «Naša pesem». Poslušalci so mlade pevce, ki so zares vse pesmi dobro zapeli, nagradili z močnim ploskanjem. Nato sta najmanjši učenki iz I. razreda Olga Gulič in Nadja Trampuž prav lepo podali rajanje «Gobica in metuljček sta rajala». Sledila je enodejanka «Cilka in njena punčka», ki so jo dobro podali učenci iz drugega razreda: Nadja Doljak, Neva Adamič, Franko Peric in Edi Kante.

Kot zadnjo točko sporeda so šempolajski učenci prikazali Ribičičevo dvodejanko «Škrati». Vsi nastopajoči so se kar dobro odrezali na odru, omeniti pa le moramo one otroke, ki so nastopili v glavnih vlogah, in sicer: Boris Sardoč kot krojač, Neva Zidarič v vlogi škrata vajenca, David Pavlina kot kralj škratov in Miloš Rebula v vlogi nočnega čuvaja. Seveda je v tej igri nastopilo še lepo število «škratov», učencev iz III., IV. in V. razreda. Na koncu je še nastopil pevski zbor, ki je zapel še «Našo pesem».

Tudi otroci slovenske osnovne šole v Rojanu so imeli včeraj popoldne svojo zaključno prireditev, in sicer v dvorani Marijinega doma, ki je bila skoraj polna občinstva. Učenci in učenke vseh razredov osnovne šole so s pomočjo treh odraslih prikazali igro «Janko in Metka». Janko je bil Peter Rogelja, Metka pa Patricija Vran, medtem ko so bili palčki vsi učenci in učenke I. razreda (kolikor učencev, toliko palčkov), ki so se kar vživeli v svoje vloge.

Glasbena Matica v Trstu

V soboto, 9. maja bo v Avditoriju

koncert solistov

GLASBENE ŠOLE IZ DUBROVNIKA

Pričetek ob 21. uri

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, v petek in soboto ter eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 8. t. m. ob 19.30 uri v Ljubljani;
v soboto, 9. t. m. ob 20. uri v Kranju;
v nedeljo, 10. t. m. ob 20. uri v Postojni

Dario Fo:

Dve pištoli v rokah pa z belim in črnim gleda

ŠOLSKE PRIREDITVE

Osnovne šole v Trstu priredo v nedeljo 17. maja ob 16. uri v dvorani Avditorija skupno šolsko prireditev.

Na sporedu so: recitacije, prizori, petje in narodni plesi. Ljubitelji mladine vljudno vabljeni. — Sindikat slovenske šole v Trstu.

IZ POROČILA TRŽAŠKE TRGOVINSKE ZBORNICE

V marcu se je občutno povečala potrošnja mesa, rib in zelenjave

Občutno se je tudi okrepil dotok domačih in tujih turistov - Nazadovanje v trgovini na drobno s tekstilom in pa v pristaniškem prometu

Tržaška trgovinska zbornica je objavila redno mesečno poročilo, ki se nanaša na gospodarski položaj tržaškega področja v letošnjem marcu. Na celotnem področju je bilo 31. marca 305.268 prebivalcev in od tega 278.765 v tržaški občini.

Pritok tujih in domačih turistov se je okrepil v primerjavi z istim lanskim razdobjem. Tako so marca zabeležili 27.123 nočnin italijanskih in 12.584 nočnin tujih turistov in se je število nočnin italijanskih turistov v primerjavi z marcem lanskega leta zvišalo za 14.9%, tujih pa za 34.4%. V prvih treh mesecih so zabeležili 70.234 nočnin italijanskih (lani 58.601) in 32.196 nočnin tujih turistov (lani 23.345).

Trgovina na drobno je marca zabeležila padec prodaj in to zlasti zaradi izrazito neugodnih vremenskih prilik, zaradi katerih še ni prišlo do predvidenih prodaj pomladanskega blaga. Tudi ob velikonočnih praznikih ni prišlo do večjih nakupov, čeprav je bilo tržišče nekoliko živahnejše. Zaloge so prevelike in kroženje blaga je počasno na skoro vseh sektorjih.

Še vedno narašča obseg in prijavljena vrednost kupoprodaj zemljišč. Marca so zabeležili 254 kupoprodaj v prijavljeni vrednosti 994 milijonov lir (lani 245 za 911 milijonov lir). V prvih treh mesecih so prijavili 814 kupoprodaj nepremičnin v prijavljeni vrednosti 2.2805 milijonov lir (lani 786 za 2.580 milijonov lir).

Potrošnja nekaterih dobrin, ki jih lahko nadzorujejo, kot je tobak, meso, ribe, sadje in zelenjava se je občutno zvišala.

Marca so na Tržaškem ozemlju prodali 40.637 kg tobačnih izdelkov (11.2% več kot februarja in 13.3% več kot marca lanskega leta). V prvih treh mesecih so prodali 116.584 kg tobačnih izdelkov ali 6.3% več kot v istem lanskoletnem razdobju.

Občutno se je dvignila potrošnja mesa, saj je v tržaški občini znašala 11.004 stotov in je bila za 13.8% višja kot v lanskem marcu. V prvih treh mesecih je potrošnja mesa dosegla 30.762 stotov in je bila za 8.6% višja.

Na tržaškem področju so prodali marca 1.814 stotov rib, rakov in mehkužcev, v prvem tromesečju pa 5.051 stotov ali 26.4% več kot lani.

Na tržaško tržnico s sadjem in zelenjavo na debelo so pripeljali marca 22.911 stotov zelenjave ob 21.965 stotov sadja (lani 18.277 odnosno 18.714). V prvih treh mesecih so pripeljali 70.303 stotov zelenjave in 64.614 stotov sadja (lani 53.187 odnosno 55.599).

Tržaški pomorski promet je po uradnih podatkih marca dosegel 441.978 ton in je bil za 7.5% nižji kot marca lani. V prvem tromesečju je pomorski promet dosegel 1.424.563 ton in je bil za 12.9% višji kot lani.

Železniški promet je dosegel 182.208 ton in je bil marca letos za 19.8% nižji kot lani, v prvih treh mesecih pa je znašal 659.385 ton in je bil za 16.6% višji kot lani.

Na našem področju je bilo 31. marca 97.197 zaposlenih oseb in torej 82 manj kot februarja. V primerjavi z marcem lanskega leta pa se je število zaposlenih zvišalo za 2.436 oseb ali za 2.5%.

Brezposelnih je bilo 31. marca 7.322 ali 420 manj kot februarja. V primerjavi z marcem 1963. leta je bilo brezposelnih 1.246 ali 14.5% manj.

Prevoz članov volilnih sekcij

Tržaška občina je poskrbela za prevoz članov volilnih sekcij, ki so izven mesta. Proge so 4 in zajemajo naslednje sekcije.

I.) 94, 213, 214, 283, 284, 285, 291, 292, 293, 298, 321, 322, 335, 352;
II.) 70, 286, 287, 288, 289, 318, 319, 320, 330, 338, 341, 342, 344;
III.) 290 (Grljan);
IV.) 9, 19, 157, 205, 211, 212, 296, 297, 300, 333, 350, 351.

Odhod prevoznih sredstev iz Ul. Giustiniano (pred licejem Dante); sobota, 9. maja ob 14.30, nedelja, 10. maja ob 5., ponedeljek, 11. maja ob 6.

Za povratek po končanem štetju glasov prizadeti lahko telefonirajo za prevozno sredstvo na občino (tel. 31121 int. 535 ali 29036).

Slov. gospodarstveniki iz Trsta in Gorice na razgovorih v Kopru

Delegacija slovenskih gospodarstvenikov iz Trsta in Gorice pod vodstvom predsednika slovenskega gospodarskega združenja Stanislava Švagelja se je včeraj z zastopniki gospodarske zbornice v Kopru razgovarjala o možnosti izboljšanja trgovinskih stikov med obmejnimi področji Italije in Jugoslavije. Pri tem so posebno pozornost posvetili uresničenju novih oblik sodelovanja in razširitve asortimana izdelkov v okviru malega obmejnega prometa.

Kolesar in kolesarka trčila v Šempolaju

Do zelo nenavadne nesreče za današnje dni je prišlo včeraj zjutraj v Šempolaju, kjer sta trčila drug v drugega dva kolesarja. Nekaj minut po 10. uri se je 28-letna Edvarda Colja por. Terzani iz Šempolaja 24 peljala s kolesom proti svojemu domu. V vasi je trčila v drugega kolesarja, nekega Schelzo, ki je njen sovaščan. Pri padcu se je Coljeva ranila po zgornji ustnici in se opraskala po zgornji desni zobni arkadi (možne so zobne poškodbe). Žensko, ki je precej močno krvavela, so kmalu po nesreči prepeljali v splošno bolnišnico z rešilnim avtom RK. Sprejeli so jo na stomatološki oddelek splošne bolnišnice s prognozo teden dni zdravljenja.

Mati in hčerka ranjeni pri Fernetičih

Lažja nesreča pri vožnji se je včeraj pripetila tudi 6-mesečni Gabrielli Burolo od Spodnje Magdalene, katero so ob 18. uri sprejeli na nevrokirurški oddelek splošne bolnišnice. Pri trčenju z nekim drugim avtom se je deklica pobila po čelu. Ozdravela bo v 15 dneh. Pri nesreči se je pobila tudi njena mama, Aurora Palumbo por. Burolo, ki se bo morala zdraviti na istem oddelku od 10 do 15 dni zaradi lobanjske travme in drugih lažjih poškodb.

Obe ponesrečenki je prepeljal v bolnišnico oče, oziroma mož, Bruno Burolo, ki je povedal, da so se ponesrečili s svojim avtom fiat 600 v bližini bloka pri Fernetičih (na jugoslovanski strani), kjer je v nje trčil s svojim vozilom Silvano Bassi iz Ul. G. Gallina 5.

Motorist v avto

Deset dni se bo zdravil na 1. kirurškem oddelku 34-letni Romeo Stanissa iz Vidma, ki se je včeraj popoldne nekaj po 16. uri ponesrečil z motorjem v Miramarskem drevoredu blizu bara «Alla pineta». Stanissa se je tedaj vračal s svojim motorjem CR 39489 v Videm. Blizu omenjenega bara je trčil v avto «volkswagen».

Stanisso so prepeljali v bolnišnico z rešilnim avtom RK. Zdravniki so ugotovili na njem razne podplutbe in poškodbe po desnem sencu, rano na levi ličnici in podplutbe na desnem kolenu in desni roki.

Nesreča grškega mornarja

Od 10 do 30 dni se bo moral zdraviti na ortopedskem oddelku splošne bolnišnice 32-letni grški pomorščak Belonis Panazotis, ki se je včeraj popoldne ponesrečil na grški ladji «Kyiriaki», ki je privezana od pomolu v stari prosti luki.

Volilna zborovanja

KPI: Ob 18.30 uri bo na Trgu Perugino osrednje zborovanje, s katerim se zaključi volilna kampanja. Govorili bodo poslanec Giorgio Amendola, Dušan Lovriha in Paolo Sema.

Ob 10. uri Nabrežje Sauro, Sema, 10.30 v Ul. de Luca v Miljah J. Burlo, 11. Trg Stare mitnice Sema, Ponteroš Tonel, 12. v industrijskem pristanišču pred podjetjem Orion Calabria, ladjedelnica Felszegy Cuffaro, Tržaški arzenal (Ulica Rampa) Vidali. Ul. Tomaso Luciani Rossetti, 18.30 Trg Marconi v Miljah Vidali in Pacco, 19. Bazovica Šišković, 20. Boljunec Cuffaro in Lovriha, 20.30 Trebče Vidali in Šišković, Zgonik Gombač.

PSI: ob 10. v Ul. del Prato, ob 11. Domus Civica v Ul. Flavia, ob 11.30 na Trgu Giarizzole, ob 12. pri Sv. M. Magdaleni spodnji, ob 12.30 pri Sv. Soboti (leteča zborovanja), ob 17. na Trgu sv. Antona senator Giulio Tolloy, ob 18. na Trgu Garibaldi Bruno Di Pol, ob 20. v Dolini Arnaldo Pittoni, ob 20.30 v Nabrežini Calabrini.

PSIUP: Danes bo 15 zborovanj v Trstu in okolici. Glavna zborovanja bodo ob 18.30 na Trgu sv. Antona Pincherle in sen. Masciale, 20. Trg Goldoni Martone in Libertini, 20.30 Trg Sv. Jakoba zaključno zborovanje: Pincherle, Karlo Bernetič in Libertini.

LISTA SLOVENSKE SKUPNOSTI bo imela danes dopoldne več zborovanj v strogem središču mesta, popoldne pa bo imela zborovanja v okolici, med katerimi: ob 17.30 v Devinu, ob 18.30 v Mavhinjah, ob 20. v Zgoniku, ob 21.45 na Opčinah, ob 17.30 v Dolini, ob 18.30 v naselju Sv. Sergeja, ob 19.30 v Gropadi, ob 20. v Bazovici, ob 21. na Padričah in ob 21.30 v Lonjerju.

DANES NA SEDEŽU TRGOVINSKE ZBORNICE

Začetek VII. vsedržavnega kongresa filmske in televizijske reklame

Jutri bodo podelili nagrade za zmagovalne filme v okviru festivala reklamnega filma

V veliki dvorani trgovinske zbornice se bo danes začel v prisotnosti najvišjih oblasti VII. vsedržavni kongres kinematografske in televizijske reklame. Uvodni govor bo imel odv. Eitel Monaco, predsednik ANICA o temi «Kinematografska industrija na področju reklame», sledilo pa bo poročilo dr. Carla Mazze Galantija o «mednarodnih deontoloških normah za filmsko in televizijsko reklamo». Za jutri sta predvideni poročili inž. Luigija M. Giachina, ki bo obravnaval temo «Avdiovizivna reklama in predstava» ter dr. Giuseppa Tecchia, ki bo govoril o temi «Informacije in raziskovanja glede avdiovizivnih sredstev». Ob 21. uri bo v nekem mestnem hotelu svečani zaključek s slavnostnim sprejemom, ki ga bo pripravila avtonomna turistična in letoviščarska ustanova in med katerim bodo razdelili nagrade za zmagovite filme v okviru VII. vsedržavnega festivala kinematografskega in televizijskega reklamnega filma.

Letošnjega festivala za podelitev dveh velikih nagrad, nagrade «Miramarski grad» in «Zvon sv. Justa», se udeležuje 345 filmov 48 filmskih družb. Nagrado v znesku 1 milijon lir je prispeval tržaški velesejem za film vzgojnega značaja, nagrade v znesku 1 milijon in pol lir pa sta prispevali skupno «Sipra» in «Opus». Festival, ki ga organizira tržaški velesejem pod pokroviteljstvom državnega združenja kinematografskih in sorodnih industrij (ANICA), italijanske reklamne federacije (FIP) in združenja reklamnih koristnikov (UPA) s sodelovanjem združenja kategorij in centra za gospodarski razvoj Trsta, je edini, ki ima uradno priznani vsedržavni značaj na tem področju in predstavlja praktično selekcijo za mednarodni festival, ki je izmenično v Cannesu in v Benetkah.

Že včeraj so prispeli v naše mesto člani posameznih odborov, žirij in kongresisti, katerim je občina priredila sprejem.

● **Geofizikalni observatorij** v Trstu je včeraj dopoldne zabeležil ob 6,20 potresni sunek približno 135 km daleč v južni smeri, verjetno ob dalmatinski obali; ob 6,45 približno 5800 km daleč, verjetno pri Somaliji; ob 9.10 pa 9.000 km daleč, verjetno v severnem delu Japonske.

IZLET

SLOVENSKI KLUB, ki je organiziral dvodnevni izlet v Hrvaško Primorje v soboto, 16. in nedeljo, 17. maja sporoča vsem, ki so se prijavili za izlet naslednje:

1. da je odhod iz Trsta s pulmanom ob 7. uri zjutraj pred sodno palačo
2. da je program izleta naslednji:

SOBOTA, 16. maja
Trst - Reka (9.-10.) - Bakar (ogled mesta) - Crikvenica 12. (ogled mesta - kosilo) — Novi Vinodol - Senj 19. (večerja in prenočevanje v hotelu Nehaj).

NEDELJA, 17. maja
Senj (ob 10. zajtrk in ogled mesta - ob 13. kosilo - ob 14.30 odhod iz Senja v Crikvenico in z ladjo na Šilo na otoku Krku — Šilo-Crikvenica-Reka (ob 20. uri), odhod z Reke ob 22. uri. Prihod v Trst ob 24. uri.

3. da so izletniki naprošeni, naj pravočasno poskrbe za potne dokumente, to je veljavni potni list z vizumom ali skupni potni list, ki ga poskrbi potovalni urad Aurora, Ul. Cicerone 4.

Prosimo vse, ki so se prijavili za izlet, naj vplačajo nekaj dni pred izletom drugo polovico vsote.

SLOVENSKI KLUB

Gledališča

VERDI

Sobotni simfonični koncert bo posvečen Rihardu Straussu ob 100-letnici njegovega rojstva. Dirigiral bo Herbert Albert, rog-solo Domenico Ceccarossi. Na programu so skladbe: «Don Giovanni — simfonična pesnitev op. 20; koncert št. 1 za rog in orkester op. 11 (novo za Trst); Smrt in pretvorba — simfonična pesnitev op. 24; «Till Eulenspiegel» — simfonična pesnitev op. 28.

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic.

Kino

Nazionale 14.00 17.45 21.30 «Cleopatra» Technicolor. Todd-Ao, Elizabeth Taylor, Richard Burton.
Arcobaleno 16.00 «Gli animali» Dokumentarni film.
Excelsior 15.30 «La visita» Sandra Milo. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Gli argonauti» Technicolor. Todd Armstrong.
Grattacielo 16.00 «Il comandante» Totò, Andreina Pagnani.
Supercinema 16.00 «Omikron» Znanstveno fantastični film.
Alabarda 15.30 «For West» Colorscope. Troy Donahue.
Filodrammatico 16.00 «Gli invincibili 7» Colorscope. Tony Russel.
Aurora 16.30 «Una domenica a New York».
Cristallo 16.30 «Intrigo a Stoccolma» Technicolor. Paul Newmann.
Capitol 16.00 «Amore in 4 dimensioni» Silva Koscina. Prepovedano mladini.
Garibaldi 16.00 «Qualcosa che scotta» Technicolor. Troy Donahue. Zadnji dan.
Massimo 16.00 «Gli eroi del west» Technicolor. Walter Chiari, Raimondo Vianello.
Impero 16.00 «Alle donne ci penso io».
Moderno 16.00 «La schiava di Bagdad» Technicolor. Anna Karina, Gerard Baray. Zadnji dan.
Astra 16.30 «Cocktail per un cadavere». Prepovedano mladini.
Astoria 17.00 «Il promontorio della paura» Gregory Peck. Prepovedano mladini.
Vittorio Veneto 15.30 «La pantera rosa» Technicolor. David Niven, Capucine.
Abbazia 16.00 «I 3 implacabili» Technicolor. Jefrey Hunter.
Ideale 16.00 «Il sole sorgera ancora» Ava Gardner. Technicolor.
Marconi 16.00 «Il segno del coyote» Technicolor. Fernando Casanova.
Skedenj 16.00 «Fra Diavolo» Stanlio in Olio.

Razna obvestila

SPDT priredi v ponedeljek 11. maja ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani planinsko predavanje z barvnimi diapozitivi. Predaval bo dr Rafko Dolhar o skandinavskih deželah.

Izleti

V nedeljo, 24. t.m. priredi SPDT izlet na Učko. Prijave v dnevnih urah v Ul. Geppa 9.

AMERICANKE, Italoameričanke, Avstralke, Francozinje, na letovanju v Italiji, bi se v naglici poročile. Pisati «Eureka» — Casella Postale 5013 — Roma.
AMERICANE, Italoamericane, Australiane, Francesi, villeggianti in Italia, sposerebbero rapidamente. Scrivere «Eureka», casella 5013, Roma.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(4.5. — 10.5.)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36, Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Sant'Anna, Strada di Friuli 63; Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina All'IGEA, Ul. Ginnastica 6, Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(4.5. — 10.5.)

Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina All'IGEA, Ul. Ginnastica 6; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše nepozabne

Nadje

Posebna zahvala darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnice in jo spremili do preranega groba.

DRUŽINA FERLUGA

Barkovlje, 8.V.1964.

ŽRTEV PROMETNE NESREČE POD KONTOVELOM

Tragična smrt Luča Žnideršiča

Bil je naš dobri delovni tovariš ter aktivni javni in prosvetni delavec

V pozni nočni uri nas je pretresla grozna vest: naš dragi, dobri delovni tovariš strojni stavec Založništva tržaškega tiska Lučo Žnideršič je izgubil življenje pri prometni nesreči na cesti proti Kontovelu. Še v večernih urah smo se z njim pogovarjali. Bil je vesel in veder kot običajno, poln mladostne življenjske energije, poln delovnega elana in požrtvovalnosti povsod in ob vsaki priložnosti, kadar je bilo treba prijeti za poklicno delo in kadar je bilo treba žrtvovati ure za delo za napredek prosvetnega življenja v Barkovljah. Bolečina nas tare ko pišemo te vrstice ob tragičnem spoznanju, da Lučota ni več med nami in da smo z njim izgubili tovariša v najplemenitejšem pomenu te besede, da smo z njim izgubili mladeniča, ki je svoje življenje že v tako rani mladosti posvetil svojemu narodu in da za njim žalujejo njegov oče, žena z dvema nedoraslima otrokoma, družinica, ki jo je tako ljubil in ji posvečal vso svojo očetovsko skrb.

Lučo Žnideršič ni bil samo odličen strokovnjak pri svojem delu, za katero se je specializiral v grafični šoli v Ljubljani, temveč je bil tudi vsestransko aktiven v našem javnem življenju kot narodno do kraja zaveden in napredno usmerjen mladenič. Bil je predsednik prosvetnega društva v Barkovljah, ki je pod njegovim vodstvom polnokrvno zaživelo, bil je član izvršnega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze in član glavnega odbora Mladinske iniciative.

Za dragim Lučotom žalujemo vsi, ki smo ga cenili in poznali iz vsakodnevnih stikov, ki smo z njim delali pri našem listu in v njegovi družbi prebili toliko prijetnih ur. Za njim žalujejo Barkovljani, in predvsem člani barkovljanskega prosvetnega društva, predvsem pa žaluje za njim tako kruto prizadeta družina, kateri posvečamo ob tem pretresljivem udarcu usode vse naše simpatije, prepojene z globoko in iskreno žalostjo.

Naj bo našemu dragemu, nepozabnemu Lučotu lahka domača zemlja, ki jo je tako ljubil in naj bo njegov lik sposobnega in požrtvovalnega delavca in predanega Slovenca svetel vzgled vsem nam, ki ga objokujemo.

* * *

Sinoči okoli 22,30 je prišlo na Furlanski cesti, kakih 100 metrov naprej od mitnice v smeri proti Kontovelu do strašne prometne nesreče, pri kateri je zgubil življenje 31-letni Karel Žnideršič - Sartori, naš delovni tovariš v tiskarni Primorskega dnevnika, kjer je bil zaposlen kot strojni stavec. Pri trčenju avta Fiat 1100 z nekim avtobusom podjetja »La Carsica», ki mu je prihajal naproti, je nesrečnega Lučota vrglo iz avta. Pri nesreči je Žnideršič dobil hude poškodbe. Ob 23.10 so ga prepeljali na nevrokirurški oddelek splošne bolnišnice, kjer so mu zdravniki ugotovili zdrobitev levega dela prsnega koša, številne zlome kosti na levi roki ter lobanjsko travmo. Izdihnil je v bolnišnici okoli 23,40.

Po nepopolnih podatkih, ki smo jih prejeli pozno sinoči in v prvih urah današnjega dne, se je Žnideršič peljal s svojim avtom v družbi treh drugih oseb proti Kontovelu. V avtu so bili: njegov 55-letni oče Karel Žnideršič - Sartori s Furlanske ceste 231, 54-letni mizar Stanislav Starc s Furlanske ceste 475 ter 51-letni Alojz Martelanc. Martellani s Furlanske ceste 213. Tik za mitnico, na zelo blagem ovinku, jim je privozil naproti prazen avtobus podjetja «La Carsica», ki se je vračal v mesto. Zdi se, da je Žniderščev Fiat 1100 zadel ob levi blatnik in levi bok avtobusa. Zaradi silovitega udarca so se vrata avtomobila odprla, nakar sta Žnideršič in še en potnik zletela na cesto.

Razen potnikov v avtu in šoferja avtobusa ni nezgodi prisostvoval nihče, razen neke osebe, za katero pa se še ne ve, če je bila v avtobusu, ali pa se je peljala z nekim drugim avtom za avtobusom.

Zaradi trčenja sta se tako avtobus kakor Žniderščev avto postavila poševno čez cesto.

Iz bližnje mitnice so takoj telefonirali na rešilno postajo RK, ki je takoj poskrbela za prevoz ponesrečencev v splošno bolnišnico. Razen Lučota, ki je izdihnil dobre pol ure po sprejemu v bolnišnico, so tja prepeljali tudi ostale tri ponesrečence. Njegovemu očetu so zdravniki ugotovili rane na levem sencu, na levi strani čela ter po kolenih. Če bo šlo vse po sreči, bo ozdravel v 15 dneh. Nekaj več časa, in sicer 25 dni, se bo moral zdraviti Starc, ki se je pobil po levi strani čela in levem sencu, po obrazu ter si zlomil nekaj reber. Zdravil se bo na pljučnem kirurškem oddelku. Martelanca pa so sprejeli na 1. kirurški oddelek zaradi številnih ran in podplutb na čelu, po levem delu telesu in levi nogi.

SMRTNA PROMETNA NESREČA PRI DEVINU

Mladenič iz Turjaka mrtev zaradi padca z vespe

Pri padcu je z glavo udaril v kamniti cestni rob - Vožač se je samo nekoliko poškodoval

Na cesti Trst - Tržič se je včeraj popoldne zgodila prometna nesreča, pri kateri je zgubil življenje 18-letni Silvano Purin iz Turjaka — Ul. Tito Livio 1.

Purin se je okrog 14. ure peljal na zadnjem sedežu vespe, ki jo je vozil 20-letni Fulvio Benes iz Pierisa — Ul. Roma 78. Bila sta namenjena v Tržič, toda blizu devinskega pokopališča se je zadnje kolo nenadoma izpraznilo. Zaradi tega ju je zaneslo na skrajno desno stran ceste in sta zletela po skarpi. Benes se je le nekoliko opraskal in pobil po levi roki, nesrečni Purin pa je z glavo močno udaril ob kamniti rob ceste in je bil na mestu mrtev. Šoferji, ki so nato privozili mimo, so Benesu priskočili na pomoč, poklicali so rešilni avto in obvestili policijo. Na kraj nesreče je nato prišel tudi pretor iz Tržiča, ki je po običajni formalnosti izdal dovoljenje, da so truplo nesrečnega Purina odnesli v mrtvašnico devinskega pokopališča. Benesu so v tržaški bolnišnici nudili prvo zdravniško pomoč in bo okreval v dobrem tednu.

ASTURSKI RUDARJI SO POTEGNILI ZA SEBOJ ŠE DRUGE

Pomen stavk v Španiji gre preko svojega obsega

Študenti v Madridu protestirajo proti odpustitvam naprednejših profesorjev
Delavcem v stavki se pridružujejo kmetje - Proces proti Grimauu neveljaven?

Ponovno prihajajo vesti iz — Asturije. Ponovno se javljajo k besedi rudarji iz rudarskega revirja Oviedo. Seveda se oglašajo k besedi na svojstven način z odporom in uporom proti diktaturi. Tudi letošnjo pomlad je Asturia v stavki, kot je bila lansko in predlansko pomlad. Toda Asturski rudarji sedaj ne zahtevajo le večjo plačo, pač pa tudi politične svoboščine, ki so za španske razmere izredne. Asturski rudarji zahtevajo neposredno volitve delavskih predstavnikov v sindikalne organizacije, zahtevajo odstranitev policijskih agentov iz delavskih organizacij, terjajo pravico do solidarnosti z delavci v stavki in zahtevajo, končno neposredno sklepanje novih kolektivnih pogodb.

Toda Asturia ni edina, pač pa le prva po vrsti področij, v katerih delavci in tudi drugi dvigajo svoj glas, kajti po njihovem zgledu gredo delavci iz Barcelone, njihovemu zgledu sledijo madridski visokošolci. Podobno kot pred leti, ko je val stavk resno zamajal vso Francovo oblast in pokazal, da niti policijski teror, da niti aretacije in zločini rudarjev ne morejo ustaviti.

Že v marcu, še bolj pa v aprilu so vesti o stavkah prihajale iz velikega rudarskega revirja Oviedo. Nad 2500 rudarjev iz rudnikov El Fondim, Modesta Felguera in Mieres je stopilo v stavko. Njim so se takoj pridružili ostali rudniki Asturie. Delavci špansko-francoskega podjetja «Minerometalurgica de Penarroya» s sedežem v mestecu Puertolano so prav tako stopili v stavko. Tri tisoč delavcev tega podjetja je nekaj dni zdržalo oster pritisk policije. Zaradi tega so krajevne oblasti podjetja zaprle in zagrozile, da bodo odpustile z dela vsakogar, ki bi se pridružil stavki.

Toda stavka zavzema že nacionalni obseg. Zdi se, da se krajevne akcije ljudi v stavki povezujejo v organizirane proteste večjega obsega in pretežnega dela delavskega razreda Španije. To se je posebno pokazalo v dneh pred 1. majem, ko je po vsej deželi prišlo do številnih aretacij in ko je Francova vlada zaman skušala dokazati, da gre za kakšno zaroto «širšega obsega». Ta reakcija španskih oblasti pa je še bolj okrepila dejavnost organizatorjev stavke, tako da so prejšnjim zahtevam bile dodane še nove: ljudje v stavki zahtevajo osvoboditev aretiranih, prepoved odpuščanja z dela, prepoved zapiranja podjetij; sedaj terjajo še zakonsko zaščito v primerih poklicnih bolezni itd.

Tik pred prvomajskim praznikom, ki je v Španiji prepovedan, je podtalna organizacija Fronta za osvoboditev objavila poziv, v katerem navaja, da so stavke zajele vso Španijo in da se je teh udeležilo najmanj 35.000 delavcev. V tovarni tovornjakov «Pegaso» in v podjetju «Metalurgicas Madrielenas» so stopili v stavko vsi oddelki. V provinci Catalogna so prav tako metalurgi pozvali v stavko še ostale delavce. Podtalne sindikalne organizacije so vse delavce povezale v enotno fronto.

V Andaluziji delavci in študenti širijo stavko tudi med kmete. Razmere so postale tako napete, da se policijske obhodnice upajo iz kraja v kraj le v večjih skupinah. Niso bili namreč redki primeri napadov na frankiste. In tudi Francova policija je doživela že kako razorožitev.

«Borba proti diktaturi — piše v pozivu Fronte za osvoboditev — zavzema razne oblike. Ta se organizira v učinkovitih oblikah. Za začetek se predvidevajo stavke v raznih predelih dežele in v različnih gospodarskih panogah.»

Francov režim pa ne pozna drugega kot že preizkušene metode nasilja, ki jih uporablja tudi v tem primeru. Prve žrtve tega so madridski študenti, ki v zadnjem času vedno bolj odkrito kažejo svoje nezadovoljstvo proti policijskemu terorju nasploh, posebej pa še proti odpuščanju profesorjev, ki pokažejo le najmanjšo naprednejšo težnjo.

Tik pred prvim majem je španska policija sporočila, da je aretirala nekaj članov ilegalne komunistične partije. Med aretiranci je tudi Jose Sandoval Moris, za katerega policija trdi, da je član CK KP Španije. Aretirani so nadalje Luis Antonio Gil Lopez, Jesus Martin de Vlasco ter Jesus Lopez De Vicente, kateremu očitajo da je «šef propagande tajne organizacije, ki pripravlja letake komunistične in protidržavne vsebine». Policija je še javila, da je zaplenila tudi mnogo propagandnega materiala.

Za Sandovala policija trdi, da je bil ožji sodelavec Juliana Grimaua, ki so ga 20. aprila lani španski fašisti umorili po insceniranem procesu pred «posebnim vojaškim sodiščem». Zanimivo je, da je bilo to sodišče razpuščeno in da bo sedanjim aretirancem sodilo «sodišče za javni red». Umor Grimaua je vil višek ene najostrejših polemik, kar jih je bilo v zadnjih letih v Španiji in na svetu. Več vidnih osebnosti z vsega sveta je pozivalo Franca, naj ta zločin prepreči. Franco pa se za ta poziv tedaj ni zmenil.

Da se «zadeva Grimau» ponovno omenja, je več razlogov. Eden teh je brez dvoma pomemben. Odvetniki, ki so branili španskega revolucionarja Grimaua, so dokazali, da proces proti njemu ni bil veljaven niti s formalno pravne strani. Član sodnega zbora podpolkovnik Manuel Fernandez Martin sploh nima diplome pravne fakultete. V času sodne razprave proti Grimauu pa je Martin vršil funkcijo «preiskovalnega sodnika». Martin pa je dejansko le plačani policaj, ki je sodeloval še pri tolikih procesih, na katerih je bilo izrečenih 4000 obsodb proti političnim jetnikom. V kolikor bi se zahteva Grimaujevih branilcev sprejela, bi moglo (in tudi moralo!) priti do revizije vseh procesov in odsodb, v katerih je sodeloval Martin. Sicer pa se v Francovi Španiji veriga zločinov nadaljuje. Z Martinom ali brez njega. Toda stavka rudarjev v Asturiji bi znala marsikaj spremeniti, če več, še bolj bo omajala Francov režim.

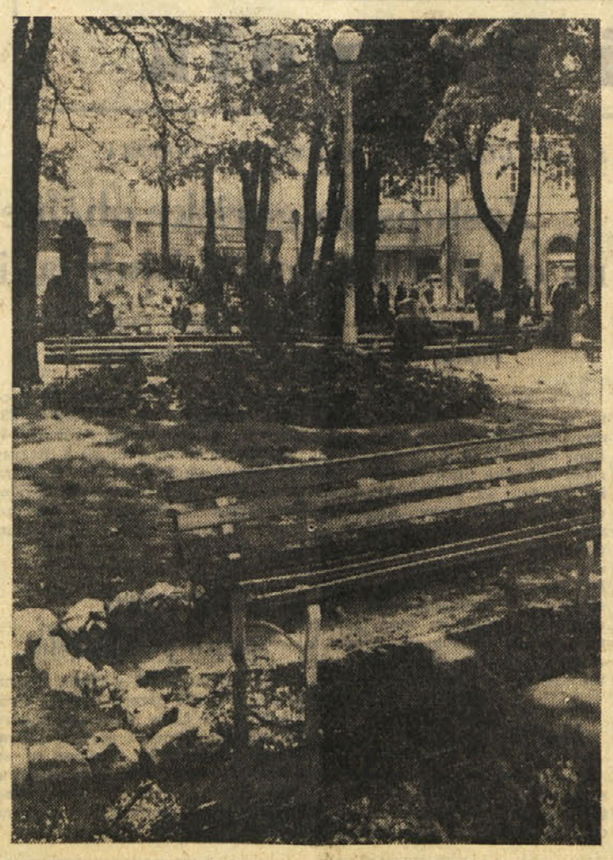

Motiv iz tržaškega Ljudskega vrta

ODNOSI MED ITALIJANSKIMI IN JUGOSLOVANSKIMI UNIVERZAMI

V medsebojnem razumevanju ima kultura izredno vlogo

Prof. Schiffrer o pomenu šolstva narodnih manjšin

Pred dobrima dvema tednoma je bil — kot smo poročali — znani tržaški javni delavec prof. Carlo Schiffrer na Reki, kjer je v italijanskem kulturnem krožku predaval o Galileu Galileiju. Ob tej priložnosti je dal uredniku reškega lista, «La voce del popolo» intervju o odnosih med Trstom in Reko, o medsebojnih kulturnih stikih in predvsem o vlogi, ki bi jo mogle imeti manjšine. Glede tega je prof. Schiffrer rekel:

«Med Reko in Trstom, mislim med reškim in tržaškim vseučiliščem, kot se mi zdi, ni nobenih neposrednih stikov. Dejansko bi izmenjava profesorjev in študentov bila zelo koristna in zaželena tudi zaradi značaja fakultet, ki imajo svoje sedeže v teh dveh mestih, ki sta si tako blizu. Mi n.pr. imamo gradbeno fakulteto, ki uživa pomemben sloves, imamo dobro fakulteto za ladjedelništvo, za fiziko, ekonomsko fakulteto. Številni talentirani mladi profesorji so prišli na to vseučilišče vršiti svojo pomembno vlogo. Navedel bom le nekaj imen, ki mi trenutno pridejo najprej na misel, in sicer Piera Trevesa, pravnika Arduina Agnellija, strokovnjaka za ustavno pravo Paladina.»

Če neposrednih stikov med tržaškim in reškim vseučiliščem doslej ni bilo, kot ugotavlja prof. Schiffrer, je bilo nekaj drugih stikov, o katerih je rekel:

«V okviru širšega sodelovanja pa je bilo vendarle nekaj storjenega preko Centra za proučevanje odporništva, ki je imel neposredne stike z Reko in Ljubljano, predvsem v zvezi z izmenjavo dokumentov.»

Nato je prof. Schiffrer nadaljeval: «Jeseni 1945. leta je bil v Trstu ustanovljen Circolo della cultura e delle arti, katerega eden izmed podpredsednikov sem. Je to središče za kulturo v povsem modernem smislu, središče, ki ima, zaradi obrobnega položaja, ki ga ima Trst v okviru Italije, namen, da pripelje v naše mesto slavne filozofe, znanstvenike, literate. In tako so imeli svoje konference v Trstu Salvatorelli, Di Ruggero, Ungaretti, Bacchelli in Quasimodo, ki bi s skokom 100 kilometrov mogli priti tudi čez mejo, da bi predavali ne le v Istri in na Reki, pač pa tudi v bližnji Ljubljani. In glede tega bi med tržaškim Circolo della cultura e delle arti ter reško Italijansko unijo moglo priti do tesnejših stikov, ki bi pripomogli k širšemu sodelovanju. Pri tem je treba dodati, da je Circolo della cultura e delle arti odprl vrata mnogim slovenskim razumnikom, ki so prišli v Trst, da bi na konferencah prikazali uspehe in smernice jugoslovanske kulture. Pred kratkim je bil v Trstu kot gost direktor splitskega muzeja. Ob času je direktor ljubljanskega Narodnega gledališča govoril o italijanskih opernih delih, posredovanih ljubljanskemu občinstvu. Takšno globlje medsebojno spoznavanje bi bilo treba še razširiti, posebno na italijansko narodno skupnost, ki živi v Jugoslaviji, in tudi na vsa obmejna mesta prav zato, da bi prišlo do še večjega medsebojnega razumevanja, v katerem ima kultura prvovrstno mesto.»

Na zadnje vprašanje o šolstvu narodnih manjšin, predvsem o važnosti poučevanja materinega jezika, slovenskega v Trstu in okolici ter italijanskega v Istri in na Reki, je prof. Schiffrer rekel:

«Le stari nacionalizem je mogel ignorirati važnost nacionalnih manjšinskih skupin ter vrednost njunih jezikov, ki sta pomembna za večjo ekspanzijo kulture. Tako je n.pr. obstoj slovenske šole in torej slovenske kulture v Italiji v interesu same Italije, kajti tako se bo prišlo do poznavanja nekega tujega jezika, ki ni izredno važen le za boljše in neposrednejše spoznavanje Jugoslavije, pač pa slovanskega sveta nasploh, ker odpira poznavanje ruskega jezika, ki je postal svetovni, ki pa je v Italiji slabo poznan in tudi težko dostopen. Slovenci pa so bolj nagnjeni k poznavanju tega jezika, ki bo končno služil k tesnejši povezavi s kulturnim svetom, ki še ni popolnoma znan. Tudi s tega stališča so zelo koristne manjšinske šole, ki same po sebi predstavljajo most za razširitev kulturnih meja in za bolj globoko medsebojno razumevanje.»

Toliko o tem, kaj meni prof. Carlo Schiffrer o stikih med Trstom, Reko in Ljubljano, o šolstvu slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Jugoslaviji ter o odpiranju vrat s pomočjo Slovencev v slovanski svet. V zvezi s tem pa ne bo odveč dodati še nekaj podatkov o kulturnih stikih med Jugoslavijo in Italijo, konkretneje o izmenjavi med italijanskimi in jugoslovanskimi univerzami.

V okviru sporazuma o kulturni izmenjavi med Italijo in Jugoslavijo je bilo določenih tudi nekaj izmenjav visokošolcev in profesorjev. Začnimo najprej z ugotovitvijo, da obstaja v Jugoslaviji več kateder italijanskega jezika, in sicer na beograjski, zagrebški, ljubljanski, zadrski, splitski in reški univerzi. Poleg teh kateder sta še lektorata za italijanski jezik še v Zagrebu in v Ljubljani. Z druge strani pa so katedre srbohrvaščine na univerzah v Padovi, Rimu, Neaplju in Bariju ter pet lektoratov

Jugoslovanske univerze nudijo pet štipendij italijanskim študentom, ki bi se hoteli specializirati na jugoslovanskih univerzah. Petim štipendistom je gmotno omogočeno, da se izpopolnijo v slavistiki. Nadalje dajo jugoslovanske oblasti kakemu italijanskemu filmskemu delavcu možnost, da preživi tri mesece kot štipendist v Zagrebu, v studiu risanega filma. Poleg tega jugoslovanske oblasti omogočajo petim slavistom, da se udeležijo slavističnega seminarja, ki se vsako poletje vrši v Zagrebu.

Z druge strani pa nudi Italija deset študijskih štipendij za jugoslovanske študente in znanstvene delavce za dobo osmih mesecev. Tem je na razpolago po 60 tisoč lir na mesec ter še 60.000 lir za takse in knjige. Italija nadalje nudi 20 študijskih štipendij po 70.000 lir, ki so namenjene jugoslovanskim študentom, ki se hočejo izpopolniti v italijanščini in italijanskem slovstvu ali pa kaki panogi umetnosti. Nadalje bosta vsako leto dodeljeni dve štipendiji po 70.000 lir, ki ju predlaga združenje «Amici jugoslavi dell'Università di Perugia». K tem je treba prišteti še štiri enkratne študijske štipendije po 400.000 lir, ki so namenjene štipendistom pri višjem študijskem centru za agronomijo pri vseučilišču v Bariju.

Na vseučiliščnem področju pa so še določene manifestacije, ki se organizirajo v Jugoslaviji in ki se jih udeležujejo italijanski profesorji in študenti. Navedli bomo primer mednarodnega seminarja za slavistiko v Jugoslaviji, ki se ga je udeležilo 58 tujih profesorjev in 59 tujih študentov. Iz Italije so bili tu navzoči en italijanski slavist in dva študenta slavistike. Tudi na 14. zasedanju slavistov v Zadru, ki se ga je udeležilo 79 strokovnjakov iz 18 dežel, je bila prisotna Italija s šestimi profesorji.

ZAKAJ JE ŠVICA ZAPRLA DOTOK DELAVCEV IN KAPITALA

Švicarsko gospodarstvo v nevarnosti da se v obilici kapitala zaduši

Dotok kapitala se je začel s francosko revolucijo in se še nadaljuje - Kaj je tako imenovana «sicilianizacija» - O dveh ukrepih bo odločalo ljudstvo

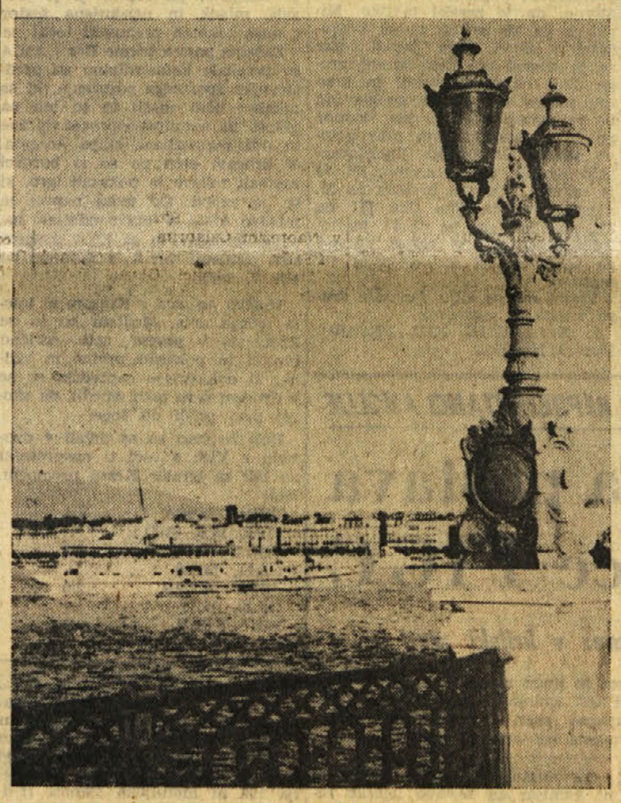

Na obali Lemanskega jezera

VEVEY, maja. — Devetdeset kilometrov ceste od Ženeve do Montreuxa je najbolj cenjena relacija ne le Švice, pač pa morda vsega sveta. Nikjer drugje na svetu ni na tako kratki relaciji strnjenih toliko slovitih imen, kot jih je ob tej cesti. Brž ko namreč z glavne ceste zapeljemo nekoliko stran, že bomo med drevjem opazili razkošne vile slovečih imen. Na tej relaciji bi bili lahko srečali Cajkovskega, Rollanda, Paderevskega, Eiffla, onega, po katerem nosi ime sloviti pariški stolp. Na tej relaciji lahko srečamo Cortota, Hindemitha, Chaplina, Sterna, Van Berkela, slovitega urbanista in arhitekta Le Corbusiera, pa celo vrsto bivših kronanih glav, ki jih je zgodovina potisnila ob stran.

Toda zakaj so se ti ljudje nastanili tu?

Kar se tiče kraja samega je vsekakor čudovit, kajti na eni strani je Lemansko jezero, na drugi pa Savojski del Alp z večnim snegom. Toda to ni vse. Na svetu je še lepših krajev.

Morda je za nekatere bil odločilen oni čudoviti mir, ki jim ga nudi ta predel, kajti kljub številnim mednarodnim zasedanjem v Ženevi, kljub mnogim mednarodnim zborovanjem, ki pritegnejo na stotine in stotine pomembnih ljudi z vseh koncev sveta, je tu tako mirno, tako tiho, da se vsakdo umakne v svoj kotiček in ga nihče ne bo motil.

Toda tudi to ni vse. Tudi v tem ne moremo najti vsega odgovora na vprašanje, zakaj se je toliko zvenečih imen umaknilo v ta kotiček. Nekateri menijo, da je glavni razlog tega, da se je v ta košček Švice in v Švico nasploh umaknilo iz svojih dežel toliko ljudi, v tem, da nudi Švica tisto gotovo varnost finančnega značaja, ki ga ne more nuditi nobena država na svetu, niti najbolj bogata država s še bolj solidnimi financami. To je namreč pokazala zgodovina.

Beg finančnih mogotcev in še prej njihovega kapitala v Švico se je začel že s francosko revolucijo, ko so razni francoski plemiči in bogataši poslali v Švico vse, kar so mogli. In ta beg se je nadaljeval od vojne do vojne skozi vse osemnajsto in devetnajsto stoletje, do današnjih dni. In Švica je zaradi tega postala Švica.

Če vzamemo v poštev samo zadnje obdobje, bomo videli, da so v Švico pobegnili mnogi kapitali iz Leopoldvilla in Elisabethvilla v času neredov v Kongu. Toda čemu tako daleč, ko je znano, da se je v Švico «umaknil» precejšen del italijanskega kapitala v času, ko je vlada podržavila vire električne energije. Ko se je začelo govoriti o konjunkturi sli bolje povedano krizi italijanskega gospodarstva, je beg italijanskega kapitala v Švico bil vsak dan na dnevnem redu. Še več. Ko se je pred časom govorilo o razvrednotenju dolarja in funta šterlinga, se je začel z dolarskega področja stekati v Švico pravi veletok denarja. Skratka, v samih zadnjih treh letih so švicarske banke podvojile svoje rezerve in samo tujega kapitala se je v Švici nabralo za 18 milijard frankov, kar je skoraj 2700 milijard lir, ne da bi sem prišteli vse one tuje kapitale, ki so bili v švicarskih bankah prijavljeni pod imeni švicarskih državljanov.

Ta dotok pa je bil tolikšen, da je postal za švicarsko gospodarstvo škodljiv, celo nevaren, da bi mogel zadušiti švicarsko gospodarstvo.

To zveni nekoliko čudno. Ekonomisti namreč trdijo, da je kapital eno odločilnih sredstev razvoja in v zvezi s tem blagostanja. Toda preobilica kapitala je spravila Švico v težave, kajti ves ta tuji kapital je bil redno in takoj investiran. Banke so na račun tega obilja posojale denar podjetjem, ki so začele graditi nove tovarne, nove palače, ceste itd. Za ta gospodarski razmah pa je bilo treba novih delovnih sil. Švica pa, kot je znano, delovnih moči nima. Za nekaj časa so prišli v poštev tuji delavci. Ko pa so opazili, da grozi Švici «sicilianizacija», so rekli: «Dovolj!». Švicarske oblasti so zaprle meje tuji delovni sili in skoraj bi mogli reči tudi tujemu kapitalu.

Ustavimo se najprej pri nevarnosti «sicilianizacije» Švice, kot so prevelikemu dotoku tujih delovnih moči rekli Švicarji. Švica šteje nekaj nad 5 milijonov prebivalcev. Tujih delavcev pa je v Švici okoli 800.000, od katerih je skoraj 600.000 Italijanov. Na vsakih sedem Švicarjev pride po en tujec. Toda tuji delavci so v pretežni večini moški. In če računamo, da je v Švici polovica prebivalstva moškega in polovica ženskega spola, kot povsod na svetu, pride po en tujec na vsake 3,5 Švicarja. To pa še ni vse. Tuji delavci so povečini mladi. Švica pa more na pet milijonov prebivalcev imeti razmeroma malo mladine, tako da pride na vsakega švicarskega mladega moškega po en tuji mladi moški. Ker pa je švicarski človek že zaradi svojega značaja in kulture bolj miren, ustaljen in nekričav, dočim so južnjaki, pa naj gre za Italijane ali Špance, bolj temperamentni, so tuji delavci začenjali dajati značaj vsakdanjemu zunanjemu življenju dežele.

Tako vsaj si odpor proti tujcem razlaga preprost in morda deloma tudi zainteresiran mlajši švicarski človek. Toda bistvo ni v zunanjem videzu vsakdanjega življenja v Švici. Švicarske oblasti se niso toliko zbale bolj temperamentnih tujcev, pač pa nečesa drugega. Kapitala je bilo in ga je na pretek in podjetja so delala s polno paro. Toda zaradi preobilice kapitala so se družbe med seboj kar teple za delovno silo, predvsem za gradbenike, zidarje, električarje, pleskarje itd. Zaradi tega so se plače začele dvigati in delavec, ki polaga ploščice v kopalnicah in kuhinjah npr., je prišel do plače, ki je ni dosegel profesor. Njegovi mesečni dohodki so dosezali že 350.000 lir. Ta preobilica denarja v obtoku je začela ogražati stabilnost. In tedaj je vlada sklenila ustaviti na eni strani dotok tuje delovne sile, na drugi pa tudi gradnje. Nobeno podjetje ne more najeti razpoložljive sile za gradnje, katerih stroški bi znašali nad 35 milijonov lir v naši valuti.

Seveda so to ukrepi državnih oblasti. Toda tudi banke so morale izreči svojo besedo, saj je Švica nekakšen sinonim banke. Pred nedavnim so se švicarske banke na pobudo nacionalne banke zmenile za «sterilizacijo» vsega tujega kapitala. Po tem sklepu bo ves tuji kapital, ki je prispel v Švico po določenem roku, ostal «zamrznjen», torej mrtev v blagajnah nacionalne banke in drugih bankah vse do dne, dokler ga lastniki ne bodo ponovno dvignili. V vsem tem času lastnik kapitala ne bo za svoj kapital dobil niti vinarja obresti.

Toda Švica je preveč navajena na svojo demokracijo, da bi se o tako važnih ukrepih ne izrekel tudi švicarski državljan. Sklep parlamenta o zapori tuje delovne sile ,kot tudi sklep bank o «zamrznjenju» tujega kapitala še ni dobil svojega pristanka od strani švicarskega javnega mnenja. Zato bodo v oktobru izvedli nekakšen referendum o teh dveh vprašanjih, ki bo — čeprav se zdi protislovno! — odločal o tem, ali naj Švica še nadalje predstavlja pribežališče tujega kapitala in tuje delovne sile, ali pa naj se odloči za nekakšno popolno blokado, ki bo trenutno privedla do «austerity», to se pravi do začasne «skromnosti», da bi se rešilo trajnejše blagostanje, ki ga ta mala država sredi Evrope uživa prav na račun tujega kapitala.

Od danes v Firencah zasedanje v okviru organizacije COSPAR

FIRENCE, 7. — Florentinski župan La Pira ter predsednik in podpredsednik mednarodnega odbora za «mirno leto» Anglež Biynon ter Američan Pomerantz so davi zbranim novinarjem prikazali namen sedanjega zasedanja združenja, ki nosi naslov «COSPAR». Združenje, ki se dejansko imenuje «Committee for space research», torej odbor za vesoljske raziskave, bo od 8. do 20. tega meseca imelo zasedanje in bo na njem sodelovalo kakih 500 strokovnjakov iz 26 držav — članic ter iz 10 držav, ki v njem niso včlanjene, ki pa so poslale svoje opazovalce.

V svojem nagovoru je La Pira novinarjem rekel, da je mesto Firence poklicano, da se ta mednarodna organizacija sestane v njem, kajti od tod je bil Galileo Galilei, ki je prvi odprl človeku pot, ali vsaj pogled v vesolje, letos pa se slavi velik jubilej tega slovitega znanstvenika. Poleg tega pa so Firence tisto mesto, ki se že vrsto let bori za mir na svetu, «COSPAR» pa je takšna mednarodna organizacija, katere namen je prav v tem, da bi se zagotovil mir in preprečila vojna, torej prav to, kar je osnovni program Firenc.

Nastanek in cilje organizacije pa je novinarjem prikazal prof. Righini. «COSPAR» je nastal proti koncu leta 1959 po sklepu mednarodnega sveta «Znanstvenih unij». Organizacija se ne ukvarja s tehničnimi in vojaškimi platmi vesoljskih raziskav, pač pa se ukvarja izključno s tem, da bi vsem znanstvenikom posredovala podatke o vesoljskih poskusih, podatke, ki bi sicer kot vojaška tajnost ostali prikriti znanstvenikom, razen onim, ki so pri posameznem poskusu kakor koli sodelovali, ter raznim znanstvenim inštitutom.

Delovni program sedanjega zasedanja v Firencah predvideva dva simpozija. Na enem bodo razpravljali o fizikalnih problemih, na drugem pa o življenju v vesolju. Na drugem simpoziju bodo spregovorili verjetno tudi sovjetski in ameriški astronavti.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne vztrajajte na stališču, ki bi znalo škodovati vašim interesom. Tudi v družini ne bodite preveč odločni.

BIK (od 21.4. do 21.5.) Ne računajte le s srečo, pač pa si zavihajte rokave. Prijetno razpoloženje, ki ga bo pa nepovabljen gost pokvaril.

DVOJCKA (od 22.5. do 21.6.) Ne prevzemajte si finančnih obveznosti, ki jim niste kos. V družini prijetna harmonija.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Nasedli boste prevelikemu optimizmu nekega sodelavca. Družinsko ravnotežje bo v nevarnosti.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Zelo poden dan, ki pa bo terjal veliko naporov. Odločilen trenutek za reševanje neke družinske zadeve.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Vsako malenkost temeljito organizirajte. Ne zvračajte na druge krivdo za svojo živčnost.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Z napačnimi informacijami vam bodo spodkopali neki posel. Kaže se obetajoča težnja po spravi v družini.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Zelo razgiban dan, toda prav tako ploden. S primernim prijemom boste spravili dve sprti osebi.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Izkoristite svojo domiščijo, ki vam bo sedaj hudo potrebna. Prijetne vesti o neki vam dragi osebi.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Izvedli boste načrt, ki ste ga dolgo gojili. Večer posvetite le sebi in svojcem.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zelo tvegano delo boste morali opraviti, vendar bo šlo vse prav. Z odločnim ukrepom boste rešili družinski spor.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Priložnosti bo veliko in vse bodo mikavne. Pazite, da izberete pravilno. Ne bodite ljubosumni.

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 8. MAJA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Glasbeno potovanje 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Iz glasbenih sporedov; 13.30 Melodije; 17.00 Ansambel Franco Russo; 17.20 Pesem in ples; 18.00 Bilo je nekoč...; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Organistka L. Capponi; 18.45 Orkestri; 19.15 Radijska univerza; 19.30 Znani pevci; 20.00 Šport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Pesmi brez besed; 21.00 Koncert operne glasbe; v odmoru Socialne vede; 22.20 Ples.

Trst

12.15 Plošče; 23.25 Tretja stran; 13.15 Tržaške popevke; 14.00 Komorni koncert; 14.15 «La Favila»; 14.25 Furlanski glasbeniki.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00 Prenos RL; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 V domačem tonu; 14.00 Operetni program; 14.30 Melodije; 15.30 Slov. narodne; 15.45 Prenos RL; 16.15 Pevci; 16.30 Današnje teme; 16.40 Glasbena panorama; 17.40 Pisana glasba; 18.00 Prenos RL; 19.00 Orkester Fallabrino; 19.30 Prenos RL; 22.15 Orkester Buddy Rich; 22.40 Brittenove skladbe.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.00 Strani iz albuma; 9.20 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.55 Nabožna oddaja; 13.25 Dva glasova — en mikrofon; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Filmske in gledališke novosti; 15.30 Glasbeni karnet; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Komorna glasba; 18.00 Vatikanski koncil; 18.10 Lahka glasba; 19.10 Oddaja za delavce; 20.25 Svetovni dan Rdečega križa; 21.00 Simf. koncert.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Adriano Celentano; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.10 Vesela glasba; 12.05 Zvočni trak; 14.00 Pevci; 14.45 Za prijatelje plošč; 15.00 Ital. pesmi; 15.15 Plošče; 15.55 Koncert; 16.15 Rapsodija; 17.35 Mala enciklopedija; 17.45 G. Rocca: «Il cocomero»; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.35 Glasbeni variete; 21.35 Znanstvena oddaja; 22.00 Jazz.

III. program

18.30 Likovna umetnost; 18.45 Beriove Variacije za klavir; 19.15 Ital. periodični tisk; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Hindemithove skladbe; 21.20 U. Betti: «Borba do zore».

Slovenija

8.05 Zabavni zbori; 8.30 Pihalna godba LM; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Divertimento in simfonietta; 10.15 «Noč na Kleku» iz Boitove opere Mefistofeles; 10.35 Novost na knjižni polici; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Domače pesmi; 13.30 Instrumenti vas zabavajo; 14.05 Šola; 14.35 Poljska glasba; 15.15 Napotki za turiste; 15.20 Zabavna glasba; 15.45 Jezikovni pogovori; 16.00 Vsak dan; 17.05 Iz življenja Dvoraka; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Pesmi borbe; 18.30 Pripoveduje nam...; 18.45 Iz naših kolektivov; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Glasbeni izlet; 20.15 Zunanjepolitični pregled; 20.30 Od Schumanna do Ravela; 21.00 Spomin na Italijo; 21.15 Oddaja o morju; 22.10 Glasbena medigra; 22.15 Jazz; 23.05 Nočni akordi.

Ital. televizija

8.30 Šola; 16.30 Športni dogodek; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 TV pošta; 19.30 Simf. koncert; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Graham Greene: «Il capanno degli attrezzi»; 23.10 Dnevnik

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Italijani v italijanskem filmu; 22.30 Lahka glasba; 23.25 Šport.

Jug. televizija

17.00 Ruščina; 17.30 Angleščina; 18.00 Dnevnik; 18.05 Politično-informativna oddaja; 18.35 Sovjetski kratki filmi; 19.00 Zagrebški tednik; 19.30 Beethovnova Spomladanska sonata; 20.00 Dnevnik; 20.45 Film: «Aleksander Nevski»; 22.15 Jazz; 22.45 Dnevnik.

Goriško-beneški dnevnik

DANES ZADNJI DAN VOLILNE PROPAGANDE

V Gorici so govorili Amendola (KPI) De Martino (PSI) in Saragat (PSDI)

De Martino o potrebi zaščite pravic slovenske manjšine - Amendola o stikih s slovenskimi protifašisti

Volilna propaganda je v teh dneh dosegla svoj višek tudi na Goriškem. Voditelji italijanskih političnih strank, ki so prišli v našo deželo pojasnjevat stališča do najvažnejših vprašanj, ki zadevajo državo in še posebej našo deželo, prihajajo iz Trsta in Vidma tudi k nam v Gorico. Včeraj smo imeli v Gorici tajnika De Martina (PSI) in zunanjega ministra Saragata (PSDI).

De Martino, ki je govoril na Trgu Cesare Battisti pred okoli 300 poslušalci, je poudaril, da bo PSI konec junija napravila obračun svojega sodelovanja v vladi levega centra. Pregledala bo, če je bilo to sodelovanje koristno in kakšne so njegove nadaljnje perspektive. Takrat bo ugotovila, če je bil sprejet zakonski osnutek o reformi kmečkih pogodb in če je vlada odobrila zakonski osnutek (oba je predložil PSI) o urbanizmu, ki naj odpravi špekulacije z gradbenimi površinami. Proučili bodo tudi rezultate kongresa, ki ga bo Krščanska demokracija imela poleti v Rimu ter primerjali, če je prišlo do napredka v primerjavi z neapeljskim kongresom.

Tajnik stranke je v začetku svojega govora poudaril, da je sodelovanje PSI v vladi levega centra omogočilo ustanovitev naše dežele. Deželni statut pa se bo izvajal samo takrat, kadar bo politična moč PSI odločilna v deželni vladi; sicer se lahko zgodi kot z ustavo, ki je dober demokratičen dokument, pa se ne izvaja.

Ko je odgovarjal na očitke zaradi sodelovanja v vladi levega centra, je dejal, da je stranka napravila samo to napako, da ni stopila v takšno vladno formacijo že veliko poprej. Dejal je, da socialisti sami branijo pozicije, ki so najbolj napredne v sedanjem političnem položaju v državi. Potem ko je omenil, da je desnica edini sovražnik napredka in demokracije, je poudaril, da je PSI vedno za enotnost delavskega gibanja, vendar «v skladu z našim zgodovinskim in civilnim razvojem ter v svobodi demokracije, kakor jo pojmujejo socialisti».

Nadalje je omenil politiko stranke za rešitev vprašanj slovenske manjšine v deželi, kar naj dokaže, da je demokracija sposobna ustvariti pravično sožitje in zagotoviti manjšini njene pravice v okviru republiške ustave, politiko miru in sožitja med narodi, pri čemer je še prav posebno poudaril pomirjevalno politiko Hruščova. Odnose z Jugoslavijo je označil za primer dobrih odnosov med državami.

Prvak socialdemokratske stranke zunanji minister Saragat pa si je prisvajal očetovstvo levega centra. Sredinska politika prejšnjih let je preprečila hujše katastrofe v državi, ni pa omogočila reševanja hudih vprašanj. Kadar pa so se v KD začele uveljavljati socialistične sile in je PSI stopila, na demokratično pot, tedaj je PSDI opozorila državo na politiko, ki bi bila sposobna istočasno rešiti socialna in politična vprašanja. V državi kot je Italija, kjer ni homogene razredne večine, ni druge izbire kot levi center, če se hočejo odpraviti razlike med željami in utrditi dmeokracija. Saragat je nadalje omenil politične sile, ki nočejo demokracije, ter je polemiziral z njimi. Završil je očitke liberalcev, da so gospodarske težave nastale z levim centrom. Resnica pa je v tem, da je kriza nastala zaradi razlik v našem gospodarstvu, ki jih vlada namerava odpraviti ter vzpostaviti normalno stanje. Ko je govoril o zunanji politiki, je omenil predvsem miroljubno politiko, ki jo zasleduje sedanja vlada.

V sredo je pred okoli 500 poslušalci govoril Amendola, član tajništva KPI. Označil je deželne volitve za volitve vsedržavnega pomena. Polemiziral je s KD, ki je omogočila monopolom koncentracijo industrije in hoče sedaj od delavcev žrtev, da bi ta mehanizem stekel. KD zahteva, da se zaradi slabega gospodarskega položaja odložijo reforme struktur, medtem ko KPI ravno v sedanji dobi zahteva javni poseg in demokratično nadzorstvo, ki naj prepreči inflacijo in brezposelnosti. Ker je sedaj čas za reševanje gospodarskih vprašanj, je stranka predlagala sprejetje zakonskega osnutka, po katerem naj država podeli deželi 400 milijard za gospodarski razvoj. V polemiki o nevarnosti desnice, kateri pa bi znali italijanski delavci vedno odločno odgovoriti, če bi bilo potrebno, kot so to že storili, je Amendola omenil prijateljske vezi, ki ga vežejo s pripadniki slovenske manjšine. Omenil je Jožeta Srebrniča, s katerim sta v internaciji obiskovala proletarsko univerzo, in Franca Štoko iz Trsta, s katerim je bil v Neaplju pred sodiščem, ker nista hotela pozdravljati po fašistično.

Včeraj zvečer je pred maloštevilnim občinstvom v Gorici govoril za republikansko stranko podravnatelj državne blagajne za Jug Cifarelli. Poudaril je važnost izvedbe regionalne ureditve ter navedel Švico in druge federalne države kot zgled na tej poti. Obravnaval je probleme kmetijstva, industrije in turizma v deželi ter potrebo po demokratični programaciji. V tem je treba odpraviti ali spremeniti stare zakone ter jih prilagoditi napredku. Glede levega centra je polemiziral predvsem s komunisti ter predlagal PSI, naj se na vseh področjih ločijo od komunistov. Zaključil je z željo, da bi prišlo do združene Evrope, urejene na federalistični podlagi in s širokimi krajevnimi avtonomijami.

Volilna zborovanja KPI in PSI

Za KPI danes 8. t. m. ob 12.30 govori pred tovarno Solvay v Tržiču Saggini, pred tovarno Krentner v Tržiču ob 12.20 pa Fulvio Bergomas. V Ločniku ob 20. uri na trgu govorita Bergomas in Marizza. V Podgori ob 20. uri na trgu govorita Marija Seličeva in Rambella. V Štandrežu na trgu ob 20. uri govori poslanka Marija Bernetič. V Gorici na Trgu Julia pa govori ob 18.30 poslanec Guidi.

Za PSI danes 8. t. m. bosta ob 17.30 govorila na Trgu republike v Tržiču poslanec Marangone in kandidat Semola. V Ronkah na Trgu Unità ob 20. uri govori poslanec Cesare Bensi, državni podtajnik pri finančnem ministrstvu. V Štandrežu v prosvetni dvorani ob 20.30 govori slovenski kandidat Marko Waltritsch. V Števerjanu na Dvoru ob 20.30 uri govori občinski svetovalec iz Gorice dr. Peter Sancin.

Kino

VERDI. Jutri zaprto.

CORSO. 17.15: «Il tulipano nero», A. Delon, V. Lisi, D. Adams. Cinemascope v barvah; italijanski film.

VITTORIA. 17.30: «Le motorizzate», W. Chiari, R. Vianello in Totò. Črnobeli italijanski cinemascope. Zadnja ob 21.30.

CENTRALE. 15.15: «Le avventure di Scaramouche», G. M. Canale in G. Barray. Italijansko-francoska koprodukcija v barvah.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SARANZO, Verdijev korzo št. 57, tel. 28-79.

S SEJE GORIŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Zastopstvo goriške občine na otvoritvi sejma v Ljubljani

Nagrobni spomenik arhitektu Maksu Fabianiju Nakup uniform za mestne stražnike

Na zadnji seji občinskega odbora so sklenili, da se bo bližnje otvoritve sejma Alpe-Adria v Ljubljani udeležilo tudi zastopstvo goriške občinske uprave. Kakor smo že poročali, so pooblastili tehnični urad, da pripravi načrt spomenika, ki ga bodo postavili na grobu ob 100-letnici rojstva arhitekta Maksa Fabianija. Odbornik De Simone pa bo proučil možnosti, kaj naj še občina stori, da se dostojno proslavi ta znani goriški meščan. Ob koncu je odbornik Agati predlagal nakup poletnih uniform za mestne stražnike.

Menični protesti

V prvi polovici preteklega meseca aprila smo imeli na Goriškem kar 828 meničnih protestov. Od teh jih je bilo največ v Gorici in sicer 436; sledi Tržič s 175 protesti, Ronke 53, Gradiška 33, Krmin 31, Gradež 23, Škocjan 16, Štarancan in Romans po 9, Zagraj in Turjak po 8, Doberdob 6, Farra 4 in Moša po 4, Mariano 3, Foljan, Števerjan in Špeter ob Soči po 2 in Dolenje, Moraro, Villesse in Sovodnje po 1.

Goriški trgovci sprejeti pri Saragatu

Na sedežu PSDI v Gorici je zunanji minister Saragat sprejel predsednika in člane izvršnega odbora Združenih trgovcev goriške pokrajine. Predstavniki trgovcev so se ministru zahvalili za njegove korake, da bi goriško prosto cono spremenili v preferenčno cono na podlagi pogodbe SET.

BLAGOVNI PROMET NA GORIŠKEM

Izvoz blaga v marcu dosegel skoro 1380 milijonov lir

V istem mesecu je bilo uvoženega za okrog 376 milijonov raznega blaga

Po podatkih vestnika trgovinske zbornice v Gorici so v preteklem mesecu marcu izdali na trgovinski zbornici samo eno uvozno dovoljenje za 6 milijonov lir, na carino pa so uvozili za skoro 370 milijonov lir raznega blaga. Poleg tega so izdali še 125 izvoznih dovoljenj za skupni znesek 1.379.4 milijona lir.

Z uvoznim dovoljenjem so uvozili samo za 6 milijonov lir mleka; na carino pa so uvozili za nad 51 milijonov lir konj in goveje živine, za nad 100 milijonov lir mesa, za preko 41 milijonov lir drv, za okrog 103 milijone industrijskega lesa in raznih lesnih izdelkov, za 23 milijonov čipk, ter za več milijonov raznega drugega blaga.

Pri izvozu v Slovenijo v okviru maloobmejnega prometa po videmskem sporazumu pa je na prvem mestu tekstilno blago za nad 417 milijonov, kroglični ležaji za 216 milijonov, nadomestni avtomobilski deli za 170 milijonov, južno sadje in riž za 210 milijonov, higienske in zdravlične potrebščine za nad 70 milijonov, umetna vlakna za nad 60 milijonov, kmetijskih strojev za nad 22 milijonov, fotografskih potrebščin za skoro 97 milijonov ter za preko 100 milijonov lepenke, kislin, kovinskih in drugih izdelkov.

Nezgodi na delu in na cesti

Včeraj ob 13.15 so pripeljali v civilno bolnišnico v Gorici 34-letnega Albana Turca iz Gorice Ul. Vittorio Veneto 117, ki se je malo prej ponesrečil na delu v podgorski tekstilni tovarni. Zdravniki so mu ugotovili udarec v lobanjo, pretres možganov ter lažje poškodbe na obrazu. Pridržali so ga na zdravljenju za osem dni.

Ob 15. uri se je zatekel po prvo pomoč 16-letni Federico Ballaben iz Gradiške. Obvezali so mu rano na bradi in zgornji ustnici. Mladenič je imel tudi poškodovane zobe. Izjavil je, da je padel z motocikla na Majnici, kjer je povozil psa, ki mu je prečkal cesto. Okreval bo v osmih dneh.

SKLEP OBČINSKEGA ODBORA V SOVODNJAH

10 milijonov za asfaltiranje vaških ulic in poti

V poštev pridejo ulice v Sovodnjah, Škrljah, Rupi in na Peči

Včeraj, v četrtek 7. maja dopoldne je bila na županstvu v Sovodnjah seja ožjega občinskega odbora, na kateri so razpravljali o raznih upravnih vprašanjih. Med drugim so odborniki razpravljali tudi o porazdelitvi 10 milijonov lir, ki jih je nakazal socialistični minister za javna dela Pieraccini za ureditev in asfaltiranje vaških ulic v Rupi, na Peči in na Vrhu. Enako ureditev bodo poskrbeli tudi za stranske ulice v Sovodnjah in sicer v Vasi, v Škrljah in v Potoku.

Na tak način bo skušala občinska uprava na najboljši način opraviti to delo, da bi z nakazanim zneskom uredila čim večje število vaških cest in poti in odpravila nadležen prah, ki je zlasti v suhih poletnih mesecih bil prava nadloga ter povzročal veliko dela in jeze zlasti tistim gospodinjam, katerih stanovanja so v bližini takih cest.

KLUB «SIMON GREGORČIČ»

Zanimiv potopis v slikah prof. Alojza Krumbergerja

Klub «Simon Gregorčič» v Gorici je priredil tudi ta teden svoj običajni večer. Namesto v sredo je bil večer v torek, kar je bilo delno krivo, da udeležba ni bila tolikšna, kot je bilo pričakovati. Predavatelja prof. Alojza Krumbergerja iz Tolmina je prisotnim predstavil tajnik SPZ Gorazd Vesel. Prof. Krumberger je svoj ilustrirani potopis po Jugoslaviji začel v Novi Gorici, od koder nas je popeljal v Ljubljano in Zagreb, od tam pa v Sarajevo, o katerem je prikazal večje število slik in povedal vse polno zanimivosti, ki so značilne za to mesto na stičišču dveh svetov. Popeljal nas je z ozkotirno železnico v Dalmacijo in razkazal posebno Dubrovnik, katerega ni mogoče samo videti, ampak tudi «zavohati», tako veliko mediteranske flore in cvetja raste ob tem biseru Jadrana. Po prikazu številnih slik Dubrovnika so se zvrstile še slike pomembnejših mest ob Jadranu in na otokih. Prisotni so bili s predavanjem zelo zadovoljni. Predstavnik SPZ se mu je prisrčno zahvalil za izvajanja ter mu zagotovil, da bo vselej dobrodošel predavatelj v klubu «Simon Gregorčič».

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 22,4 stopinje ob 12.10 in najnižjo 8 stopinj ob 6. uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 55 odstotkov.

šport šport šport

JADRNICE STAR ZA POKAL «TITO NORDIO»

Tudi druga regata v znamenju premoči nemških jadralcev

Marušič na 4., Fafangel pa na 40. mestu

Malo vetra včeraj v našem zalivu, kjer bi moral biti ob 11. uri start druge regate jadrnic razreda Star za pokal «Tito Nordio». Prireditelji so morali kar trikrat odložiti start, zaradi česar je do tega prišlo šele ob 11.45. Zaradi tega so se tekmovalci vrnili zelo pozno k pomolu sedeža Yaht Club Adriaco, ki leto za letom s to pomembno mednarodno regato privablja v Trst najboljše evropske jadralce.

Italijani, ki so včeraj razočarali, so se danes nekoliko opomogli, vendar ne toliko, da bi zmaga pripadla enemu od njihovih številnih predstavnikov. Včeraj je prvi prijadral do cilja Nemec B. Splieth, ki je s svojim flokistom Meyerjem tako uspešno upravljal gibčno rdečo Bellatrix XIII, da mu nihče ni mogel do živega. Nemška posadka je namreč prevzela vodstvo takoj po startu in je vodila skozi do cilja. Na drugo mesto se je uvrstila nemška jadrnica Susan III, ki jo upravljata člana Y. C. Tegernsee Laubmann in Pawlowski. Italijani so po zaslugi Cosentina in Florenzana zasedli s Posillipom IV kolikor toliko zadovoljivo tretje mesto. Takoj za posadko iz Posillipa pa se je uvrstila jugoslovanska jadrnica Podgora, katero krmari Marušič iz Splita. Na peto mesto se je uvrstil zmagovalec zadnjih dveh izvedb tržaške regate Rolandi z jadrnico Caprice II.

Tokrat ne bomo našli med prvimi koprske posadke Fafangela in Kosmine, ki sta pristala na 40. mestu. Vzroke tako slabe uvrstitve je treba iskati delno v šibkem vetru, delno pa tudi v dejstvu, da koprska predstavnika še nista vajena nove jadrnice.

Fafangel je za to slabo uvrstitev prevzel vso odgovornost nase s trditvijo, da je zgrešil taktiko. Mislil je pa, da se bo znašel pravočasno v smeri vetra, zaradi česar se je pognal po desni strani proge. Žal tokrat ni uganil in tako mu izkušenost ni pripomogla, da bi se uvrstil med prvimi, kamor po svojih sposobnostih prav gotovo spada. Od ostalih jugoslovanskih posadk naj omenimo, da se je splitska Goranka uvrstila na 21. mesto, koprska Cha Cha III na 37., puljska Vega pa na 43. mesto. Zmagovalec v prvi regati Fischer pa se je moral zadovoljiti s 16. mestom.

Vrstni red na cilju današnje druge regate je naslednji:

1. BELLATRIX XIII (Splieth - Meyer) Nemčija
2. Susan III (Laubmann - Pawlowski) Nemčija
3. Posillipo IV (Cosentino - Florenzano) Italija
4. Podgorka (Marušič - Roje) Jugoslavija
5. Caprice II (Rolandi - Marino) Italija
6. Umberta V (Croce - Saidelli) Italija
7. Ali Baba IX (Bryner-Bucher) Švica
8. Goggolori (Schmidt - Schmidt) Nemčija
9. Raju III (Pieschel - Dieckmann) Nemčija
10. Muck (Link - Grosser) Nemčija

Po drugi regati je stanje na lestvici naslednje:

1. BELLATRIX XIII (Nemčija)
2. Ali Baba IX (Švica) in Humburg (Švedska)
4. Puck VI (Nemčija)

VATERPOLO

GENOVA, 7. — Izida današnjih dveh tekem mednarodnega turnirja v Genovi, na katerem nastopajo beograjski Partizan, zagrebška Mladost, Pro Recco in Jantzen Camogli, sta naslednja:

Pro Recco - Jantzen C. 2:1 (0:0, 2:0, 0:1, 0:0)
Partizan - Mladost 5:3 (1:1, 1:1, 2:1, 1:0)

PROMOCIJSKO PRVENSTVO V ODBOJKI

Zmaga šestorke Bora in poraz Krasa

Zgoničani klonili ekipama VIS in ASCA

Tretje kolo promocijskega turnirja v odbojki, ki so ga odigrali včeraj, ni prineslo nobenih presenečenj ali novosti. Borova ekipa je zmagala, pa čeprav ji je šlo težje od rok kot je bilo predvidevati, mlada in neizkušena šestorka zgoniškega Krasa pa je morala v obeh tekmah prepustiti točki nasprotnikom.

Začetne poteze tekme Bor - ASCA so potekale katastrofalno za predstavnike športnega združenja, ki se nikakor niso znašli in so bili na milost in nemilost nepreveč vigrane in niti nerazigbane ekipe Acegata. V drugem setu pa so si borovci zavihali rokave in pokazali igro, ki so je vajeni. Od tedaj naprej je moštvo ASCA s težavo odbijalo napade borovcev, ki so jih v drugem setu priklenili pri 6., v zadnjem pa pri 7. točki.

Moštvo Acegata s Krasom ni imelo trdega dela. Medtem ko so se Zgoničani v prvem setu odlično branili in pokazali prvine in vrline, ki dokazujejo napredek, so se v drugem nizu tako zmedli, da skoraj niso prišli do žoge.

Bolj živahno so se držali v dvoboju z VIS, a tudi ti nasprotniki so bili za igralce Krasa premočni.

Izidi

BOR - ASCA (8:15, 15:6, 15:7)	2:1
CRDA - VIS (15:11, 15:10)	2:0
ASCA - KRAS (15:13, 15:1)	2:0
VIS - KRAS (15:8, 15:8)	2:0

PLAVANJE

MILAN, 7. — Danes se je v bazenu Canottieri začelo moško in žensko italijansko spomladansko prvenstvo. Na 400 m prosto je zmagala Daniela Beneck (Lazio), na 100 m metuljčka članica tržaške Edere Cecchijeva, medtem ko je bila Passagnolijeva tretja. V moški konkurenci pa so zmagali naslednji: 100 m prsno Grossi (Florentia), na 100 m metuljčka Rastrelli (Neapelj), na 100 m hrbtno Rora (Fiat . Turin), na 100 m prosto Bianchi (Fiat Turin), medtem ko je bil Tržačan Spangaro (Edera) peti.

V POLFINALU ZA EP

R. Madrid 6 Zuerich 0

MADRID, 7. — Real Madrid je tudi v povratni tekmi polfinala za pokal evropskih prvakov premagal Zuerich. Tokrat so Španci zmagali 6:0 (3:0) in se uvrstili v finale, kjer se bodo 27. t. m. spopadli na Dunaju z Interjem.

* * *

VALENCIA, 7. — V prvi tekmi polfinala za pokal sejemskih mest je Valencia premagala Koeln 4:1 (1:0). Povratna tekma bo 14. t. m. v Koelnu.

* * *

TURIN, 7. — Današnja prijateljska tekma med Juventusom in Cardiffom se je končala neodločeno 3:3. V prvem polčasu so vodili Angleži 3:0 Gole so dosegli: Mel Charles, John Charles, Allchurch, Nene iz enajstmetrovke in Bercellino (2).

TELOVADBA

KIJEV, 7. — Ob koncu prvega dne telovadnega dvoboja Sovjetska zveza - Italija so domačini v vodstvu 284,65:281,7. Danes so bile na sporedu obvezne vaje. Italijan Menichelli je zmagal v parterju in na krogih, njegov rojak Carminucci pa na bradlji. Na konju je prvo mesto zasedel Titov, ki je bil uspešen tudi v preskoku konja in na drogu. V lestvici posameznikov je prvi Titov pred Menichellijem, medtem ko se tretje mesto delita sovjetska telovadca Kerdemelidi in Gromov.

ATLETIKA

IVREA, 7. — Med tekmovanjem za «Trofejo Zauli» je Carmelo Rado vrgel disk 53,03 m daleč.

ZA TEKMO PROTI LIGAŠKI REPREZENTANCI ANGLIJE

Najavljena postava enajstorice FIGC

Ghezzi v vratih, Suarez v krilski vrsti

GARDONE RIVIERA, 7. — Danes so imeli igralci, s katerimi bodo sestavili ligaško reprezentanco FIGC zadnjo trening tekmo. V soboto jih namreč čaka v Milanu tekma proti ustrezni enajstorici angleške Football League. Sobotna tekma bo šesta po vrsti. V prejšnjih petih dvobojih so Italijani zabeležili 3 zmage, 1 neodločen rezultat in 1 poraz. Tudi po zadanih golih so Italijani na boljšem, ker so jih dosegli 13, medtem ko so bili angleški nogometaši učinkoviti samo 8-krat. Zanimivo je, da precej italijanskih golov nosi podpise tujih igralcev. 1960. leta je bil učinkovit Hitchens, leto kasneje ponovno Hitchens in tudi Charles. Kot se vidi so prav Angleži zadali... Angležem najhujše udarce.

Po današnjem treningu je tehnični komisar za sestavo ligaške reprezentance Mazza najavil naslednjo postavo:

Ghezzi, Maldini, Castelletti, Guarneri, Picchi, Suarez, Meroni, Angelillo, Nielsen, Haller in Barison.

* * *

BARCELONA, 7. — V prijateljski nogometni tekmi je Barcelona premagala belgijski Anderlecht 3:0.

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

55.

O čem bi bilo treba razmisliti, ker ni vseeno, kdo te sodi — tvoja desetnija ali komisar divizije. Misel na desetnijo ga spomni Kapsule. Veriga...! Da, on je dal verigo! Ko je komandir zakričal: — Zvežite ga...! — je prvi skočil Kapsula, izvlekel verigo in že mu je stiskal roke. Še trenil ni, še za hip ni obstal ali pa omahoval. Pač žandar! In vendar mu je bil Kapara tovariš, leto in dan sta se skupaj bojevala, delil je z njim dobro in hudo, živel z njim v isti desetniji in ves ta čas je bil njegov starešina, desetar. Kakšna vest! — In to revo sem sam določil, da me nadomesti, da prevzame desetnijo, ko bi jaz kje padel. Kakšno zaupanje in kakšna napaka! Lani sem zajel njega in vso žandarmerijsko posadko v Blatni Reki, od tedaj in vse do danes je Kapsula nosil v plašču to svojo nesrečno verigo...! Kajpak, naj bo pri roki, a za koga?! Ne za bandita, pač pa zame, za Kaparo! Ko so položili orožje, so se tresli kot ščeneta na dežju in ravno jaz sem stopil k temu Kapsuli in ko sem videl, kako drhti, sem snel tisto svojo pokojno čutarico, mu ponudil in rekel: — Ne drhti, na, pij...! Nikar se ne boj, ne bomo vas ustrelili! — Vidite, tako je v partizanskem življenju, če postane žandar tvoj tovariš. Ti njemu žganje, on tebi verigo! Ko bi mi bil on sodnik, res ne vem, kako bi se mi godilo. Sicer tudi tako ne vem, moral bi pa to premisliti in kaj skleniti, kajti če se ne motim, gre za glavo, a glava menda zasluži, da človek vsaj včasih razmišlja o nji.

Pred hišo koraki in glasovi. V sobo planejo Vodenjak, Martin, Kapsula, Djak, Kočijaš, Tamburica, Mornar... Bili so pri večerji in ko so se dosita najedli, so zdaj prihiteli pod streho kot čreda. Vodenjak postavi na mizo polno skodelico krompirja, a Kapara je še pogleda ne. Zraven skledice položi Martin kos rumenega, na pol plesnivega koruznega kruha in kratko odbrusi: — Jej!

Kapara si je podprl glavo in se zagledal v daljavo. Plameneči šlem je počasi izginjal, tonil je za goro in modrikasti zahod je razlival mir po kraju. Greblo ga je vprašanje, kdo je tretji član divizijskega sodišča. Prvi je komisar divizije, ta prav gotovo. Drugi...? Drugi je redno borec, navaden vojak, najpogosteje iz tiste čete, v kateri je bil obtoženec. Tretji član, kdo je tretji? Ali je komandant divizije, komandant ali komisar brigade, sekretar partijske organizacije...? Najverjetneje bo ta — sekretar, se spomni Kapara, gotovo je ta! Ali ga Kapara pozna, ali, in to je najbolj važno, ali ve, kdo je Kapara? Je kaj slišal o njegovih podvigih, ali ve, da je Kapara prejšnjo noč zajel sovražno komoro in vrnil brigadi kuhinjo, kotle, mule in — čast!? Kdo je zdaj partijski sekretar pri štabu divizije? Eh, pa ti sekretarji, tako pri četi kot pri diviziji se menjavajo vsak trenutek. Ali padejo, in to je najpogosteje, ali pa jih zamenjajo in premestijo, nikjer ne poženejo korenin. Kapara se ove in si takoj očita: le kdo danes v tej vojni poganja korenine, mar komandirji, komandanti, kdo? Intendanti in kuharji v vojski in politični delavci na terenu. Ti že. Potepajo se po skednjih, skrivajo se po zidanicah, ti pa. Pa smrt? Le smrt bo preživela vse... Tu okoli njega narašča hrup, borci se smejejo, merijo nanj z raznimi pripombami in domislicami, ki jih posluša in ne posluša, sliši in ne sliši. Borci... Ve morda kateri izmed njih, kdo je tretji član divizijskega sodišča?

— Kam zdaj gledaš skozi okno? Jej! Števice ne boš zagledal, pečeni fazani pa tudi ne letajo po Zagorju!

— Kapara, ali res ne misliš večerjati?

— Jej! Če greš pred sodišče polnega ali praznega trebuha, isto je

— Če te bodo ustrelili, boš vsaj sit!

— Kdo pravi, da ga bodo ustrelili?

— Kaj misliš, da ga bodo obesili?

— Oj, Kapara, ko smo takrat zobali v vinogradu grozdje in reševali Amerikanca, si rekel: «Kdaj ti bom že povedal, kako sem postal heroj. Napravil sem tečaj...!» Se spominjaš tega? Nikar mi ne pozabi to povedati, prej ko...

Mornar ni končal misli. Neka težka roka udari po vratih, jih na stežaj odpre in med desetnijo plane kot jastreb med piščeta — komandant kalniške brigade Blagoje Kušlec. Kakor se prikaže, zakriči: — Ven! Vsi ven, razen Kapare, vsi! — Prmoj, da mu ni bilo treba ponoviti. Prej kot bi plosknil z rokami, ni bilo v sobi nikogar več razen Kapare in njegovega komandanta. Kapara ni vstal. Kar obsedel je in nezaupno gledal svojega starešino. Zakaj bi vstajal? Ali je še njegova dolžnost in ali je komu sploh še do njegovega pozdrava? Ni pozdravil ne komandanta ne komisarja svojega bataljona, pa kaj? Nista pričakovala tega pozdrava in tudi rekla mu nista nič. Ujetnik je, nič drugega...!

Pa se je Kapara zmotil! Seveda, komandant je nekaj časa molče opazoval Kaparo, opazoval ga je preiskovaje, ostro, potem pa odjekne znani glas in se zaslišijo znane besede:

Živ si, mačkon, živ!

Kakor da ga je nepričakovano obsijalo sonce v zimskem drhtenju, kakor da se je podprl s starim vinom v onemoglosti in bolezni, se mu je po žilah razlila radost, v očeh pa se mu je prižgalo sto ognjev upanja. Razume, da je zagrešil, da je grdo zagrešil. V teh preprostih pa skopih pozdravnih besedah Kapara še enkrat spozna, da je maček svojega komandanta, ljubljenec svojega starešine, ki ne bo zlepa zatajil svojega vdanega vojaka. Zato poskoči, stisne in vzdigne pest, vzdigne jo k šlemu in zagrmi:

— Smrt fašizmu, tovariš komandant!

Blagoje Kušlec ga je še nekaj časa nezaupno in trdovratno gledal, potem pa rekel tiho in hladno:

— Ne imenuj me več svojega komandanta... jaz nisem tvoj komandant. Jaz poveljujem vojakom ne pa zaspancem!

Ali je prav slišal? Ali je res prav slišal? Kapara prebledi in se zamaje, kakor da ga je nevidna roka udarila s puškinim kopitom v prsi. Torej, tudi on, tudi on! Zanj ni več upanja na rešitev ne želje po življenju. Krog je sklenjen, vsega je konec! Komandant stopi bliže:

— Sporočil si, da me želiš videti. Tu sem.

Ni zmogel besede.

— Da slišim! Kaj si hotel?

Malo se je naprezal, kimal z glavo, odpiral usta — a besede ni bilo iz njih. Komandant je dobro presodil odkod vse to. Vpraša ga z grenkobo v glasu:

— Kaj si pričakoval? Da te objamem, ko te zagledam, da ti čestitam in dam odlikovanje? Zaspal si na položaju, prespal si bitko, jazbec! In takega zaspanca sem mislil poslati v Zagreb?! Ko si zaspal na fronti, kjer vsak trenutek pokajo streli in kjer na vsakem koraku preži smrt, ko imaš tako trda ušesa, da te ne zbudijo ne rafali mitraljezov ne eksplozije bomb, kdo naj mi zagotovi, da ne boš zaspal na pločniku v Zagrebu? Truden boš in nenaspan pa boš legel, kjer te najprej obide spanec, pa naj bi bilo na križišču najbolj prometne ulice. Da! Ne bo te prebudilo ne zvonjenje tramvajev ne sirene avtomobilov ne hrup mimoidočih. Zbudil te bo kakšen ustaški klavec, ki ti bo prerezal vrat ali pa ti bo sesul saržer strelov v trebuh! Da veš, kjerkoli boš končal, postavil ti bom ploščo z napisom: «Tu počiva Kapara, najbolj zaspani vojak 32. divizije!» — Premolknil je, potem pa nadaljeval: — Toliko o tem. Zdaj pa povej, zakaj si me klical! Govori!

Prišel je malo v ravnotežje in se umiril. Vojna je vojna...!

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico I II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600 14 603 86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst